

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

«Міжнародна економічна діяльність підприємств з виробництва меблів»
(на матеріалах ТОВ «БІОПЕЛ» м. Ужгород)

Студентки 2 курсу , 1мз групи
Спеціальності 051 спеціальність
«Економіка»,
спеціалізація «Міжнародна
економіка»

Федоренко Юлія
Валеріївна

*підпис
студента*

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент кафедри світової
економіки

Олейніков Юрій
Олександрович

*підпис
керівника*

Гарант освітньої програми,
кандидат економічних наук,
професор кафедри світової
економіки

Кудирко Людмила
Петрівна

*підпис
керівника*

Київ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	5
1.1. Теоретичні підходи до здійснення міжнародної економічної діяльності підприємств.....	5
1.2. Аналіз світового ринку меблів.....	12
Висновки до розділу 1.....	19
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОПЕЛ» З ВИРОБНИЦТВА МЕБЛІВ.....	21
2.1. Оцінка факторів впливу зовнішнього середовища ТОВ «Біопел» на виробництво меблів.....	21
2.2. Аналіз ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел».....	27
Висновки до розділу 2.....	33
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОПЕЛ».....	35
3.1. Напрями підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел».....	35
3.2. Прогнозна оцінка ефективності запропонованих заходів ТОВ «Біопел».....	40
Висновки до розділу 3.....	47
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
ДОДАТКИ.....	58

ВСТУП

Успішність економічного розвитку України значною мірою визначається здатністю до гармонійної інтеграції у глобальний економічний простір. Вступивши в Світову Організацію торгівлі та проголосивши політичний курс щодо інтеграції до Європейського Союзу, Україна має створити, насамперед, ринкову економіку в національному вимірі. Це стосується усіх промислових комплексів та їх галузей, водночас і підприємств меблевого виробництва.

Особливості міжнародної торгівлі меблями розглядали у своїх працях такі науковці як: А. Мазаракі, Ю. Олейніков, О. Гуменюк, В. Третьак, В. Максиміва, Г. Шевченко, С. Соколенко та ін.

Метою роботи є розробка шляхів підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел» з виробництва меблів. Досягненню визначеної мети сприяло виконання наступних завдань:

- дослідження теоретичних підходів до здійснення міжнародної економічної діяльності підприємств;
- аналіз світового ринку меблів;
- оцінка факторів впливу зовнішнього середовища досліджуваного підприємства на виробництво меблів;
- аналіз ефективності міжнародної економічної діяльності досліджуваного підприємства;
- визначення напрямів підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності досліджуваного підприємства;
- здійснення прогностичної оцінки ефективності запропонованих заходів.

Об'єктом випускної кваліфікаційної роботи є процес здійснення міжнародної економічної діяльності підприємства з виробництва меблів.

Предметом дослідження є теоретико – методичні засади здійснення міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел».

Методи дослідження. Теоретичну та методичну основу дослідження формують праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених з питань здійснення міжнародної економічної діяльності підприємств, зокрема з виробництва меблів. При вирішенні визначених завдань у випускній кваліфікаційній роботі було використано такі загальнонаукові методи: порівняння, узагальнення, аналіз та синтез, індукція та дедукція, аналогія, прогнозування та ін. Інформаційна база дослідження в випускній кваліфікаційній роботі представлена підручниками і науковими посібниками, публікаціями в спеціалізованих виданнях, тезами виступів на конференціях і форумах, законами та нормативно-правовими актами всіх типів, статистичним матеріалом, даними підприємства.

Науково-практична новизна одержаних результатів випускної кваліфікаційної роботи полягає у поглибленні існуючих теоретико-методичних основ та розробленні практичних підходів щодо підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел».

Інформація про апробацію результатів дослідження. Автором підготовлено та опубліковано статтю на тему «Аналіз міжнародної торгівлі у меблевій галузі України».

Структура та обсяг випускної кваліфікаційної роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається з вступу та основної частини (три розділи кожен по два параграфи), висновків, списку використаних джерел та додатків.

Апробацію роботи здійснено в науковій статті Федренко Юлії Валеріївни. «Аналіз міжнародної торгівлі у меблевій галузі України»/ Федоренко Юлія Валеріївна// Світова економіка/World Economy: зб. наук. ст. студ. ден. та заоч. форм навчання./ відп. ред. Г.В, Дугінець. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – Ч.2. - 188 с., з 152с.- по 162с.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Теоретичні підходи до здійснення міжнародної економічної діяльності підприємства

Міжнародна економічна діяльність є одним із найважливіших напрямків розвитку підприємництва. Завдяки їй забезпечується покриття потреб країн світового співтовариства у сировині, матеріалах, паливі, енергоносіях, машинах, обладнанні та устаткуванні, товарах широкого вжитку, послугах. Разом із тим міжнародна економічна діяльність є суттєвим джерелом валютних надходжень до державного бюджету. Міжнародна економічна діяльність виступає невід'ємним напрямом значної кількості підприємств, які функціонують у промисловості, сільському господарстві, будівництві, зв'язку, на транспорті, у фінансовій сфері і т.п.

Міжнародна економічна діяльність є одним із важливих чинників стабільного розвитку національного господарства країн світу. В сучасних умовах жодна країна не може самотійно, ефективно, розвивати виробничі процеси на рівні вимог науково-технічного розвитку. Тільки використовуючи переваги сукупного міжнародного поділу праці, країни світового співтовариства, можуть вирішувати господарські завдання, що забезпечують економічне зростання та піднесення добробуту населення [1].

Глобалізація економічної діяльності є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає не лише на економічне життя, але й має політичні (внутрішні та міжнародні), соціальні та навіть культурно-цивілізаційні наслідки. Ці наслідки все більше відчувають на собі практично всі країни і серед них, Україна, яка активно та цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

Глобалізація відкриває практично не обмежені можливості для всесвітнього розвитку, однак темпи її поширення не рівномірні. Процес інтеграції у

міжнародну економіку відбувається в одних країнах швидше, ніж в інших. У країнах, що зуміли досягти інтеграції, спостерігаються більш високі темпи зростання економіки та добробуту. У свою чергу, підвищення рівня створює можливості для розвитку демократії та просування вперед у вирішенні таких економічних питань, як захист навколишнього середовища і поліпшення умов праці.

Глобалізація економічної діяльності розгортається на двох рівнях (мікро- та макроекономічному), основні процеси в ринковій економіці ініціюються і розвиваються передусім на рівні самостійних суб'єктів господарювання. Саме вони встановлюють виробничі, торгові, науково-технічні, фінансові зв'язки зі своїми зарубіжними партнерами, створюють або купують компанії в інших країнах, формують транснаціональні корпорації і банки, міжнародні альянси та синдикати [2].

Головною особливістю глобалізації на мікроекономічному рівні є передусім загальна стратегічна орієнтація компаній на ринку збуту по всьому світі, на такі ж джерела постачання, а також на розміщення виробництва по усьому світу.

В Україні на сьогодні нормативно не визначено сутність поняття «міжнародної економічної діяльності підприємства», тому у даному дослідженні ми будемо опиратися на визначення терміну «зовнішньоекономічна діяльність підприємства» з визначенням особливостей саме міжнародної економічної діяльності.

Відтак, під міжнародною економічною діяльністю підприємства розуміють діяльність суб'єктів господарської діяльності України (підприємств) та іноземних суб'єктів господарської діяльності (іноземних підприємств), яка заснована на взаємовідносинах та здійснюється на території України, або за її межами [3,4].

У табл. 1.1 наведено підходи до визначення сутності поняття «міжнародна економічна діяльність підприємства».

Таблиця 1.1

Наукові підходи до визначення сутності поняття
«міжнародна економічна діяльність підприємства»*

№	Автор	Сутність
1	А.П. Баскакова	Діяльність суб'єктів міжнародної економічної діяльності України із суб'єктами міжнародної економічної діяльності інших країн, що виникає у процесі виробництва, реалізації, розподілу та споживання продукції на основі взаємної вигоди. Система економічних відносин, яка виникає в наслідок руху товарних та фінансових ресурсів.
2	О. Гребельник	Діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємних відносинах між ними, що має місце на митній території України та за її межами.
3	Л. Дідківська Л.Головко	Розвиток економічних відносин між країнами, що здійснюють зовнішню торгівлю, міграцію капіталів та робочої сили, формують міжнародні науково-технічні та виробничі зв'язки.
4	Л. Швайка	Сукупність відносин суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарювання, побудованих на принципах взаємної вигоди, еквівалентного обміну та дотримання положень міжнародного права.
5	В. Покровська	Сукупність виробничо-господарських, організаційно-економічних і оперативно-комерційних функцій підприємства, пов'язаних з його виходом на зовнішній ринок та участю у міжнародних економічних операціях.
6	Л. Письмаченко	Є складовою агрегованою економічною категорією, яка складається з окремих елементів і класифікується за типами, формами та видами.
7	С. Мочерний	Розкриває поняття міжнародної економічної діяльності з погляду сфери економічної діяльності підприємств, фірм, компаній і держави, що пов'язана із здійсненням зовнішньої торгівлі, рухом капіталів (кредитами та інвестиціями), розробкою спільних з іншими країнами проектів тощо

*Джерело: складено автором на основі [5-14].

Міжнародна економічна діяльність підприємства поділяється на [15-17]:

- *типи:*

- результативна;
- неефективна;
- компромісна;
- ризикована;
- небезпечна.

- *форми:*

- переміщення товарів;
- переміщення капіталів;
- переміщення робочої сили.

- *види:*

- експорт та імпорт товарів, капіталів та робочої сили;
- діяльність у сфері послуг;
- наукова, науково-технічна, науково-виробнича та інші кооперації;
- фінансова, операції з цінними паперами;
- кредитно-розрахункова;
- спільна діяльність;
- товарообмін;
- лізинг, валютні операції.

Розпочинати планування міжнародної економічної діяльності необхідно за наявності базової інформації підприємства:

- характеристика продукції, з якою передбачається вихід на міжнародні ринки й виробничі процеси;
- умови, в яких буде здійснюватися міжнародна економічна діяльність, її види і форми (табл. 1.2);
- наявні у підприємства ресурси для здійснення міжнародної економічної діяльності;

- адаптивність організаційної структури управління міжнародною економічною діяльністю до сучасних умов;
- очікуваний бажаний фінансовий результат від міжнародної економічної діяльності підприємства.

Таблиця 1.2

Основні фактори, які враховуються при плануванні міжнародної економічної діяльності підприємства*

Фактори	Характеристики
Вимоги до товару	Якість, надійність, упаковка; післяпродажний сервіс; екологічна чистота; сертифікація.
Місткість ринку	Насиченість; платоспроможність.
Втручання держави	Ліміти і ліцензування; ембарго; самообмеження постачання; пряма заборона й обмеження окремих видів діяльності.
Правове середовище	Комерційне або договірне право; загальні правові норми із захисту природи, техніка безпеки тощо; порядок створення нового бізнесу; оподаткування і ціноутворення; трудове законодавство.
Монополізація ринку	Антимонопольне законодавство
Митні процедури	Ввізні і вивізні митні тарифи; нетарифне регулювання вивозу (ввозу) товарів; валютний контроль при експорті; сертифікація санітарна, карантинна, ветеринарна.
Загальні зовнішні умови	Географічні, історичні, політичні; економічні, культурні.
Конкурентні умови	Співвідношення місцевих і міжнародних конкурентів; унікальні здатності конкурентів; транспортні витрати; кількість покупців; оптимальний розмір виробництва; однорідність покупців.

*Джерело: складено автором на основі [18-29].

Виходячи із зібраної інформації, процес планування міжнародної економічної діяльності може відбуватися за наступними етапами:

- визначення місії та комплексу завдань підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу, формування його «дерева цілей» [30-36];
- аналіз та оцінка внутрішнього і зовнішнього середовища;
- стратегічний SWOT-аналіз, підприємство порівнює завдання і результати дослідження факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, визначає розрив між ними, формує різноманітні варіанти стратегій;
- визначення та порівняння альтернативних варіантів реалізації стратегії;
- підготовка до прийняття стратегічного плану діяльності підприємства у сфері міжнародної господарської діяльності;
- середньострокове планування, розроблення середньострокових планів і програм;
- на основі стратегічного і середньострокового планування розробка річних оперативних планів і проектів;
- впровадження визначених планів та проектів у діяльність підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу;
- постійний щоденний контролінг за ходом реалізації планів у змінних соціально-економічних умовах та прийняття коригуючих рішень [37-41];
- контроль за виконанням рішень, втілених у планах, коригування планів.

Обґрунтування тих чи інших підходів до організації та планування міжнародної економічної діяльності підприємства передбачає розрахунок і аналіз відповідних показників ефективності. Визначення ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства базується на системному підході, який передбачає здійснення комплексного аналізу проблеми на основі обраного критерію ефективності. В узагальненому вигляді критерій ефективності як економічна категорія є інтегральною ознакою, що виступає кількісним чи якісним відображенням мети. Обраний критерій повинен відповідати принципам побудови показників ефективності і відтворювати їх економічну сутність.

Загалом виділяють такі основні принципи оцінки ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства:

- принцип всебічного обліку всіх складових витрат і результатів діяльності, який передбачає повне і коректне відтворення відповідних показників у документах оперативного, статистичного та бухгалтерського обліку;
- принцип зіставлення витрат і результатів діяльності у часі, який передбачає врахування при розрахунках показників ефективності зміни дії інфляційних процесів;
- принцип кількісного зіставлення витрат і результатів діяльності, тобто порівняння показників за однаковими кількісними одиницями, виключення можливого дублювання складових елементів та відтворення антонімічного характеру в економічному розумінні;
- принцип зіставлення з базовим варіантом, який передбачає використання розрахунку показників ефективності для цілей аналізу і прогнозування з метою розроблення пропозицій щодо вдосконалення наявної ситуації на підприємстві [42-49].

Ефективність міжнародної економічної діяльності підприємства відображає рівень результативності використання людських та грошових ресурсів на їх здійснення і розраховується як співвідношення показників результату та витрат. Результатами в даному випадку виступає вартісне оцінювання одержаного ефекту: обсяги доходу, прибутку, заощаджених витрат. Під витратами розуміють вартісне оцінювання ресурсів, задіяних в процесі організації міжнародної економічної діяльності підприємства. Відтак, узагальнений критерій ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства слід розглядати як максимізацію результату на одиницю понесених витрат:

$$K_{ef} = \frac{\text{результат}}{\text{витрати}} \rightarrow \max \quad (1.1)$$

де K_{ef} – критерій ефективності.

1.2. Аналіз світового ринку меблів

У 2019 р. світове споживання меблів склало понад \$472 млрд. у цінах виробників. На ринках, що розвиваються, де доходи населення швидко зростають, споживачі в середньому витрачають на меблі майже у п'ять разів більше, ніж десять років тому. На деяких зрілих ринках також спостерігається збільшення споживання. Прикладами таких країн є США, де ринок зростає вже одинадцять років поспіль, а також деякі західноєвропейські ринки, на яких споживання очевидно відновилося [50].

У географічному плані найбільшим ринком споживання меблів є Азійсько - Тихоокеанський регіон, за яким з певним відривом слідує Європа. У Північній Америці обсяг споживання меблів складає приблизно \$100 млрд. [50] (чверть світового ринку), тоді як у Південній Америці він є більш ніж у десять разів меншим. Ринки Африки та Близького Сходу є все ще відносно малими за розміром порівняно з рештою світу.

Основну частину цього ринку утворює Китай, за яким з великим відривом слідує Німеччина. Спостерігаються також перспективи виробництва меблів (та меблевих ринків) в Азії, але в цьому регіоні є певні проблеми:

- конкурентний тиск збільшився як у регіоні, так і на експортному ринку;
- вартість робочої сили зросла, і дефіцит кваліфікованих робітників, що є особливо відчутним у деяких країнах, негативно впливає на конкурентоспроможність;
- питання сировини стає все більш актуальним з огляду на зменшення доступу до природних лісів та їх масштабів. Штучні ліси вирішують цю проблему лише частково. Крім цього, зростає залежність від імпорту високоякісних матеріалів, особливо твердих порід деревини;
- нове законодавство (зокрема, у сфері охорони довкілля та сталих методів виробництва), нові технічні стандарти, сертифікація на безпеку (горючість) та

екологічні аспекти негативно впливають на обсяги продажів як на регіональному рівні, так і на експортних ринках.

У Північній Америці спостерігається позитивний тренд споживання меблів. Цей регіон є високоінтегрованим з активною торгівлею між учасниками НАФТА. При цьому значна частина попиту на північноамериканському ринку задовольняється імпортною продукцією. Основною рушійною силою зростання в регіоні є стале зростання ринку США. Такі основні параметри економіки США, як рівень працевлаштування, динаміка доходів та вартість активів є стабільно надійними, завдяки чому ринок меблів продовжує розширюватися;

Ситуація щодо ринку меблів в Європі стабілізувалася протягом останніх декількох років. Як і Північна Америка, Європа є високо інтегрованим регіоном. 90% загальноєвропейського ринку припадає на Європейський Союз. Іншими великими ринками в Європі є Росія і Туреччина. Значна частина торгівлі відбувається між членами ЄС.

Південна Америка має добрі резерви сталого лісу, а також великий сектор виробництва меблів із значним потенціалом. Але на країни цього континенту негативно вплинули економічні кризи та політичні проблеми. Бразилія є найбільшим гравцем на ринку Південної Америки (80% від загального обсягу виробництва меблів у цьому регіоні), а отже її негативна ситуація вплинула на весь цей ринок.

Країни на Тихоокеанському узбережжі демонструють кращі показники, ніж країни на Атлантичному узбережжі. В цілому ситуація на цьому ринку потроху покращується. Декілька країн цього регіону орієнтовані на експорт у Північну Америку з огляду на попит, що зростає.

Попит на Близькому Сході в основному задовольняється імпортною продукцією, оскільки власне виробництво у цьому регіоні є відносно поміркованим. Імпорт включає у себе дешеві меблі від азійських постачальників та дорогі з Італії, Німеччини та США. Найбільшими ринками меблів є Об'єднані Арабські Емірати та Саудівська Аравія. Серед основних драйверів споживання

меблів на Близькому Сході можна назвати зростання чисельності населення, значну частку молоді в населенні, а також зростання доходів – як в абсолютному вираженні, так і частки, що є доступною для споживання. Серед проблемних питань можна згадати волатильність цін на нафту, локальні сутички і конфлікти, а також геополітичне напруження.

Ринок меблів Африки досі є недорозвиненим, але перспективи зростання місцевих економік у найближчому майбутньому є багатообіцяючими. Африка в цілому має величезні ресурси (у гірничому, енергетичному та сільськогосподарському секторах), і у 30 країнах цього континенту прогнозується зростання ВВП в середньому більш ніж 5% на рік у реальному вираженні. Драйверами попиту в цьому регіоні є урбанізація, зростання доходів та розвиток туристичного сектору. Найбільшим ринком меблів є Південна Африка, за нею слідує Єгипет.

Основними експортерами меблів у 2019 році стали: Китай, Німеччина, В'єтнам, Польща, Канада (рис. 1.1).

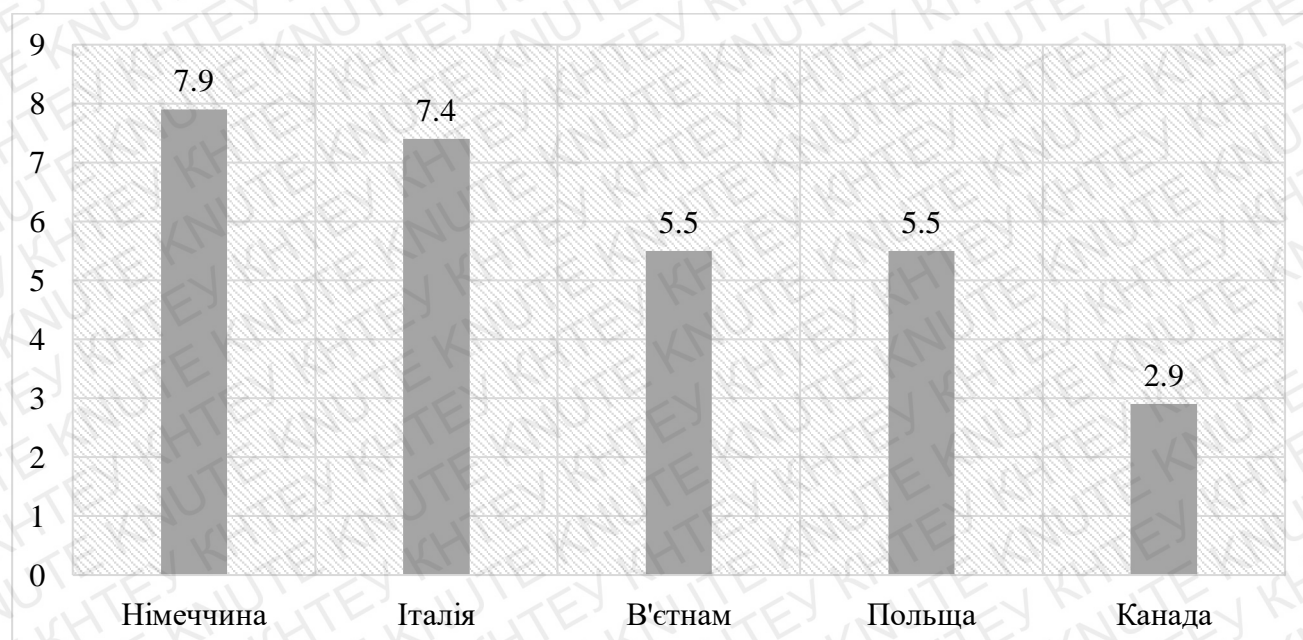

Рис. 1.1. Основні країни експортери меблів у 2019 р., млрд дол США*

* Складено автором за [51].

** Дані щодо обсягів експорту з Китаю за 2019 р. відсутні.

У табл. 1.3. наведено основних експортерів меблів упродовж 2015-2019 рр. Відтак, основним експортером меблів у світі беззаперечно є Китай. У 2015 р. даною країною було експортовано меблів на 29,134,833,134 дол США, у 2016 р. - 25,912,278,051 дол США, у 2017 р. - 26,560,181,515 дол США, у 2018 р. - 28,090,223,100 дол США. У 2018 р. спостерігається зростання обсягів експорту меблів з Китаю у порівнянні з попередніми двома роками. Друге місце серед світових експортерів меблів посідає Німеччина з показниками обсягу експорту: у 2015 р. - 6,984,207,529 дол США, у 2016 р. - 7,320,164,512 дол США, у 2017 р. - 7,500,692,238 дол США, у 2018 р. - 7,997,032,580 дол США, у 2019 р. - 7,909,835,112 дол США. У 2019 р. спостерігається зменшення обсягів експорту меблів з Німеччини у порівнянні з попереднім 2018 р.

Серед світових експортерів меблів третє місце посідає Італія з показником в 7,377,339,249 дол США у 2019 р., даний показник зменшився у порівнянні з попереднім 2018 р. коли становив 7,891,732,016 дол США. Четверте місце посідає В'єтнам з показниками у 2015 р. - 3,746,713,380 дол США, у 2016 р. - 3,901,330,978 дол США, у 2017 р. - 4,279,361,214 дол США, у 2018 р. - 4,606,902,735 дол США, у 2019 р. - 5,516,586,928 дол США. П'ятірку світових експортерів меблів займає Польща з показниками у 2015 р. - 3,602,450,725 дол США, у 2016 р. - 3,985,558,912 дол США, у 2017 р. - 4,313,820,265 дол США, у 2018 р. - 5,311,463,521 дол США, у 2019 р. - 5,476,256,446 дол США.

Також до основних країн які експортують меблі належать: Канада (експорт меблів у 2019 р. - 2,898,705,734 дол. США), США (експорт меблів у 2019 р. - 2,860,865,754 дол США), Малайзія (експорт меблів у 2019 р. - 2,133,235,653 дол США), Туреччина (експорт меблів у 2019 р. - 1,762,490,766 дол США), Іспанія (експорт меблів у 2019 р. - 1,533,687,181 дол США), Данія (експорт меблів у 2019 р. - 1,530,751,716 дол США), Литва (експорт меблів у 2019 р. - 1,485,810,774 дол США), Нідерланди (експорт меблів у 2019 р. - 1,415,964,242 дол США), Мексика (експорт меблів у 2019 р. - 1,406,560,235 дол США), Швеція (експорт меблів у 2019 р. - 1,401,685,616 дол США).

Таблиця 1.3

Основні країни експортери меблів у світі у 2015-2019 рр., дол США*

№	Країна/ Рік	2015	2016	2017	2018	2019
1	Китай**	29,134,833,134	25,912,278,051	26,560,181,515	28,090,223,100	
2	Німеччина	6,984,207,529	7,320,164,512	7,500,692,238	7,997,032,580	7,909,835,112
3	Італія	7,017,427,571	6,910,753,434	7,225,189,444	7,891,732,016	7,377,339,249
4	В'єтнам	3,746,713,380	3,901,330,978	4,279,361,214	4,606,902,735	5,516,586,928
5	Польща	3,602,450,725	3,985,558,912	4,313,820,265	5,311,463,521	5,476,256,446
6	Канада	2,483,012,995	2,756,641,606	2,768,442,069	2,775,895,909	2,898,705,734
7	США	3,067,544,763	2,893,288,201	2,946,247,007	3,011,165,724	2,860,865,754
8	Малайзія	1,823,915,282	1,783,458,791	1,861,763,116	1,923,300,263	2,133,235,653
9	Туреччина	1,351,123,157	1,281,241,450	1,305,118,792	1,488,507,349	1,762,490,766
10	Іспанія	1,344,194,158	1,452,203,252	1,514,777,752	1,577,284,096	1,533,687,181
11	Данія	1,349,884,116	1,357,615,450	1,445,142,942	1,490,714,143	1,530,751,716
12	Литва	1,052,384,082	1,105,629,825	1,261,176,505	1,416,116,007	1,485,810,774
13	Нідерланди	990,431,280	1,047,543,046	1,207,363,838	1,381,340,201	1,415,964,242
14	Мексика	936,015,872	962,160,968	1,137,000,123	1,259,158,208	1,406,560,235
15	Швеція	1,354,985,907	1,314,254,731	1,355,701,208	1,377,344,173	1,401,685,616

* Складено автором за [51].

** Дані щодо обсягів експорту з Китаю за 2019 р. відсутні.

На рис. 1.2. наведено основних світових імпортерів меблів у 2019 р. До таких країн належать: США, Німеччина, Великобританія, Франція та Канада.

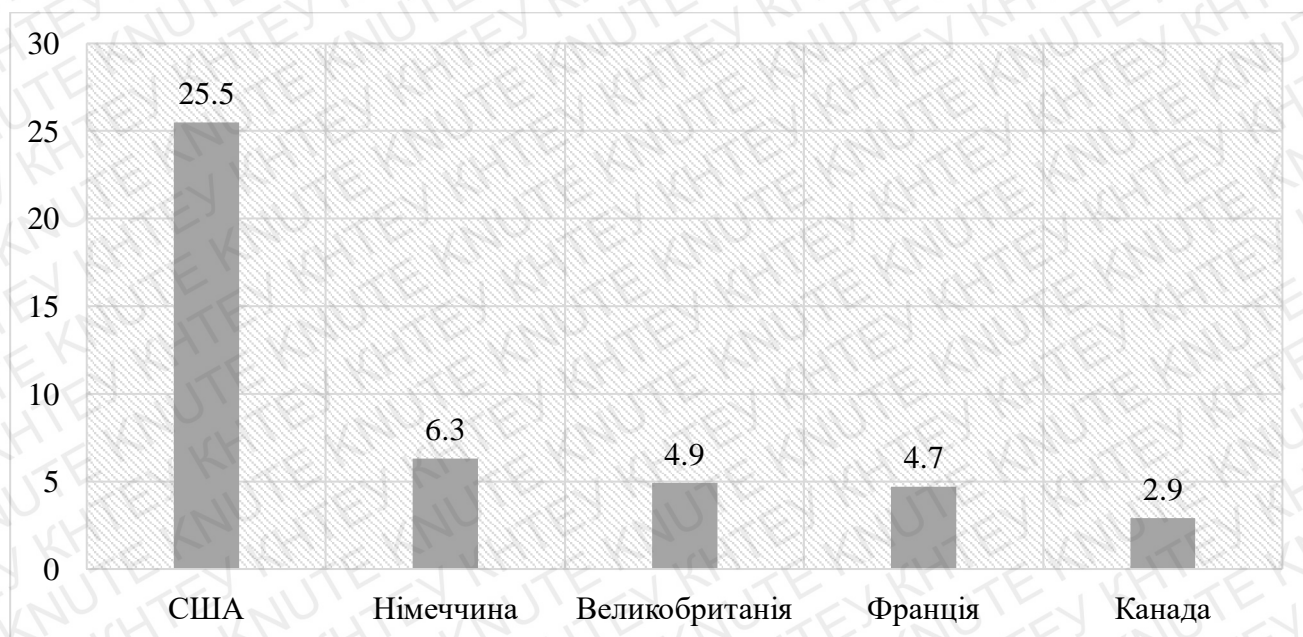

Рис. 1.2. Основні країни імпортери меблів у 2019 р., млрд дол США*

* Складено автором за [51].

У табл. 1.4. наведено основних імпортерів меблів упродовж 2015-2019 рр. Беззаперечним світовим лідером щодо імпорту меблів в світі є США. Обсяг імпорту даного виду продукції становив у 2015 р.- 22,240,421,451 дол США, у 2016 р. – 23,248,878,054 дол США, у 2017 р. – 25,342,662,370 дол США, у 2018 р. – 27,547,148,539 дол США та у 2019 р. – 25,524,240,678 дол США.

Друге місце серед обсягів імпорту меблів у світі посідає Німеччина з показниками у 2015 р.- 5,438,520,730 дол США, у 2016 р. – 5,640,310,573 дол США, у 2017 р. – 5,792,339,699 дол США, у 2018 р. – 6,133,015,087 дол США та у 2019 р. – 6,272,381,395 дол США.

Третім світовим лідером серед обсягів імпорту меблів у світі є Великобританія, яка імпортувала меблів у 2015 р. на 4,616,378,001 дол США, у 2016 р. – 4,394,189,561 дол США, у 2017 р. – 4,826,301,631 дол США, у 2018 р. – 4,985,936,194 дол США та у 2019 р. – 4,996,112,923 дол США.

Серед світових імпортерів меблів четверте місце посідає Франція, яка у 2015 р. імпортувала меблів на 3,735,798,989 дол США, у 2016 р. – 3,879,141,619 дол США, у 2017 р. – 4,222,359,300 дол США, у 2018 р. – 4,608,224,741 дол США та у 2019 р. – 4,661,564,962 дол США.

П'ятірку світових імпортерів меблів закриває Канада з показниками у 2015 р.- 2,688,316,087 дол США, у 2016 р. – 2,635,022,136 дол США, у 2017 р. – 2,859,222,134 дол США, у 2018 р. – 2,938,417,186 дол США та у 2019 р. – 2,971,526,907 дол США.

Також до основних країн які імпортують меблі належать: Нідерланди (імпорт меблів у 2019 р. - 2,923,665,739 дол. США), Японія (імпорт меблів у 2019 р. - 2,764,650,099 дол. США), Швейцарія (імпорт меблів у 2019 р. - 2,055,982,055 дол. США), Австралія (імпорт меблів у 2019 р. - 1,833,707,885 дол. США), Бельгія (імпорт меблів у 2019 р. - 1,455,761,173 дол. США), Австрія (імпорт меблів у 2019 р. - 1,440,443,049 дол. США), Іспанія (імпорт меблів у 2019 р. - 1,385,444,776 дол. США), Італія (імпорт меблів у 2019 р. - 1,281,218,015 дол.

США), Китай (імпорт меблів у 2018 р. - 1,334,158,259 дол. США), Швеція (імпорт меблів у 2019 р. - 1,241,930,933 дол. США).

Таблиця 1.4

Основні країни імпортери меблів у світі у 2015-2019 рр., дол США*

№	Країна/ Рік	2015	2016	2017	2018	2019
1	США	22,240,421,451	23,248,878,054	25,342,662,370	27,547,148,539	25,524,240,678
2	Німеччина	5,438,520,730	5,640,310,573	5,792,339,699	6,133,015,087	6,272,381,395
3	Великобританія	4,616,378,001	4,394,189,561	4,826,301,631	4,985,936,194	4,996,112,923
4	Франція	3,735,798,989	3,879,141,619	4,222,359,300	4,608,224,741	4,661,564,962
5	Канада	2,688,316,087	2,635,022,136	2,859,222,134	2,938,417,186	2,971,526,907
6	Нідерланди	1,887,538,086	1,977,926,531	2,377,179,377	2,787,369,897	2,923,665,739
7	Японія	2,538,618,714	2,524,552,548	2,564,897,081	2,663,337,727	2,764,650,099
8	Швейцарія	2,058,399,840	2,051,777,213	2,052,529,688	2,156,254,069	2,055,982,055
9	Австралія	1,589,865,170	1,567,970,306	1,700,194,928	1,927,556,735	1,833,707,885
10	Бельгія	1,218,639,578	1,288,732,443	1,329,434,282	1,446,771,594	1,455,761,173
11	Австрія	1,298,023,306	1,398,369,974	1,457,290,750	1,457,353,310	1,440,443,049
12	Іспанія	1,077,514,157	1,101,487,326	1,199,123,297	1,370,443,172	1,385,444,776
13	Італія	1,128,882,622	1,149,127,541	1,195,483,937	1,375,785,389	1,281,218,015
14	Китай**	959,523,345	1,006,828,348	1,259,951,857	1,334,158,259	
15	Швеція	1,175,440,936	1,157,693,013	1,244,335,480	1,283,579,636	1,241,930,933

* Складено автором за [51].

** Дані щодо обсягів імпорту з Китаю за 2019 р. відсутні.

За прогнозами CSIL перспективи на світовому ринку меблів є позитивними. Споживання меблів зростатиме в усіх основних географічних регіонах, але значно різними темпами [50].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Глобалізація економічної діяльності є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає не лише на економічне життя, але й має політичні (внутрішні та міжнародні), соціальні та навіть культурно-цивілізаційні наслідки. Ці наслідки все більше відчують на собі практично всі країни і серед них, Україна, яка активно та цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

Глобалізація економічної діяльності розгортається на двох рівнях (мікро- та макроекономічному), основні процеси в ринковій економіці ініціюються і розвиваються передусім на рівні самостійних суб'єктів господарювання. Саме вони встановлюють виробничі, торгові, науково-технічні, фінансові зв'язки зі своїми зарубіжними партнерами, створюють або купують компанії в інших країнах, формують транснаціональні корпорації і банки, міжнародні альянси та синдикати.

Обґрунтування тих чи інших підходів до організації та планування міжнародної економічної діяльності підприємства передбачає розрахунок і аналіз відповідних показників ефективності. Визначення ефективності міжнародної економічної діяльності підприємства базується на системному підході, який передбачає здійснення комплексного аналізу проблеми на основі обраного критерію ефективності. В узагальненому вигляді критерій ефективності як економічна категорія є інтегральною ознакою, що виступає кількісним чи якісним відображенням мети. Обраний критерій повинен відповідати принципам побудови показників ефективності і відтворювати їх економічну сутність.

У 2019 р. світове споживання меблів склало понад \$472 млрд. у цінах виробників. У географічному плані найбільшим ринком споживання меблів є Азійсько - Тихоокеанський регіон, за яким з певним відривом слідує Європа. У Північній Америці обсяг споживання меблів складає приблизно \$100 млрд. (чверть світового ринку), тоді як у Південній Америці він є більш ніж у десять

разів меншим. Ринки Африки та Близького Сходу є все ще відносно малими за розміром порівняно з рештою світу. Основну частину цього ринку утворює Китай, за яким з великим відривом слідує Німеччина.

У Північній Америці спостерігається позитивний тренд споживання меблів. Цей регіон є високоінтегрованим з активною торгівлею між учасниками НАФТА. Ситуація щодо ринку меблів в Європі стабілізувалася протягом останніх декількох років. Як і Північна Америка, Європа є високо інтегрованим регіоном. 90% загальноєвропейського ринку припадає на Європейський Союз. Іншими великими ринками в Європі є Росія і Туреччина. Значна частина торгівлі відбувається між членами ЄС.

Південна Америка має добрі резерви сталого лісу, а також великий сектор виробництва меблів із значним потенціалом. Але на країни цього континенту негативно вплинули економічні кризи та політичні проблеми. Країни на Тихоокеанському узбережжі демонструють кращі показники, ніж країни на Атлантичному узбережжі. В цілому ситуація на цьому ринку потроху покращується. Декілька країн цього регіону орієнтовані на експорт у Північну Америку з огляду на попит, що зростає.

Попит на Близькому Сході в основному задовольняється імпортною продукцією, оскільки власне виробництво у цьому регіоні є відносно поміркованим. Імпорт включає у себе дешеві меблі від азійських постачальників та дорогі з Італії, Німеччини та США.

Основними експортерами меблів у 2019 році стали: Китай, Німеччина, В'єтнам, Польща, Канада. Основними імпортерами: США, Німеччина, Великобританія, Франція та Канада.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «Біопел» З ВИРОБНИЦТВА МЕБЛІВ

2.1. Оцінка факторів впливу зовнішнього середовища ТОВ «Біопел» на виробництво меблів

Досліджуваним підприємством є ТОВ «Біопел», основним видом діяльності якого є:

- виробництво інших виробів з деревини;
- виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння.

Також дане підприємство займається такими видами діяльності, як:

- лісозаготівлі;
- лісопилльне та стругальне виробництво;
- виробництво радіаторів і котлів центрального опалення.

Розглянемо фінансово – господарську діяльність досліджуваного підприємства, яке є експортером меблів. Географічна та товарна структура будуть розглянуті у наступному розділі.

У Додатку А наведено фінансову звітність підприємства за 2014-2019 рр. Динаміка фінансових результатів ТОВ «Біопел» свідчить про різке зменшення чистого доходу від реалізації продукції, який у 2019 р. склав 117,8 тис грн., що на 779 тис грн. менше ніж попереднього року.

Разом доходи у 2019 р. становили 117,8 тис грн., разом витрати становили 109,7 тис грн, фінансовий результат до оподаткування становив 8,2 тис грн, чистий прибуток склав 8,2 тис грн.

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) є відсутньою у 2019 р., тобто досліджуване підприємство не робило закупівлі продукції у даному році, а прийняло рішення продати ту продукцію, яка залишилася з минулого року.

Проаналізуємо активи ТОВ «Біопел». Станом на 31.12.2019 р. необоротні активи становили 42,6 тис грн., оборотні активи склали 16668 тис грн. Структура активів досліджуваного підприємства наведена на рис. 2.1.

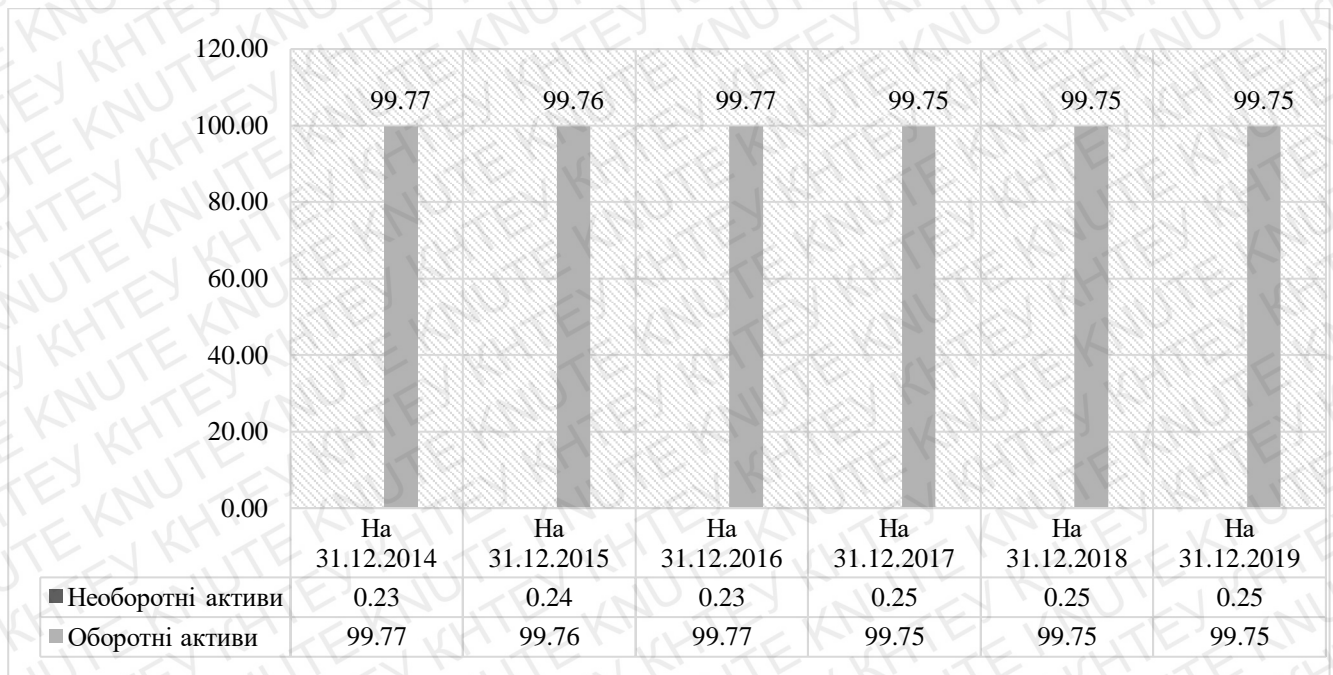

Рис. 2.1. Структура активів ТОВ «Біопел» станом на 31.12.2014 – 31.12.2019 рр., %

З рис. 2.1. видно, що в структурі активів переважають саме оборотні активи, які станом на 31.12.2019 становили 99,75%.

Проаналізуємо динаміку пасивів ТОВ «Біопел» станом на 31.12.2014 – 31.12.2019 рр.

Зареєстрований капітал станом на 31.12.2019 становив 4200 тис грн., нерозподілений прибуток станом на 31.12.2019 склав 571 тис грн., довгострокові зобов'язання та забезпечення станом на 31.12.2019 становили 3259,8 тис грн. Поточні зобов'язання та забезпечення станом на 31.12.2019 склали 10333,7 тис грн., з них: поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги становить 6079,6 тис грн; інші поточні зобов'язання 4226,5 тис грн.

Структуру пасивів ТОВ «Біопел» станом на 31.12.2014 – 31.12.2019 рр. наведено на рис. 2.2. Відтак, у структурі пасивів досліджуваного підприємства станом на 31.12.2019 р. найбільшу частку займають поточні зобов'язання та

забезпечення – 60%, довгострокові зобов'язання та забезпечення мають 18,93% та власний капітал 21,07%.

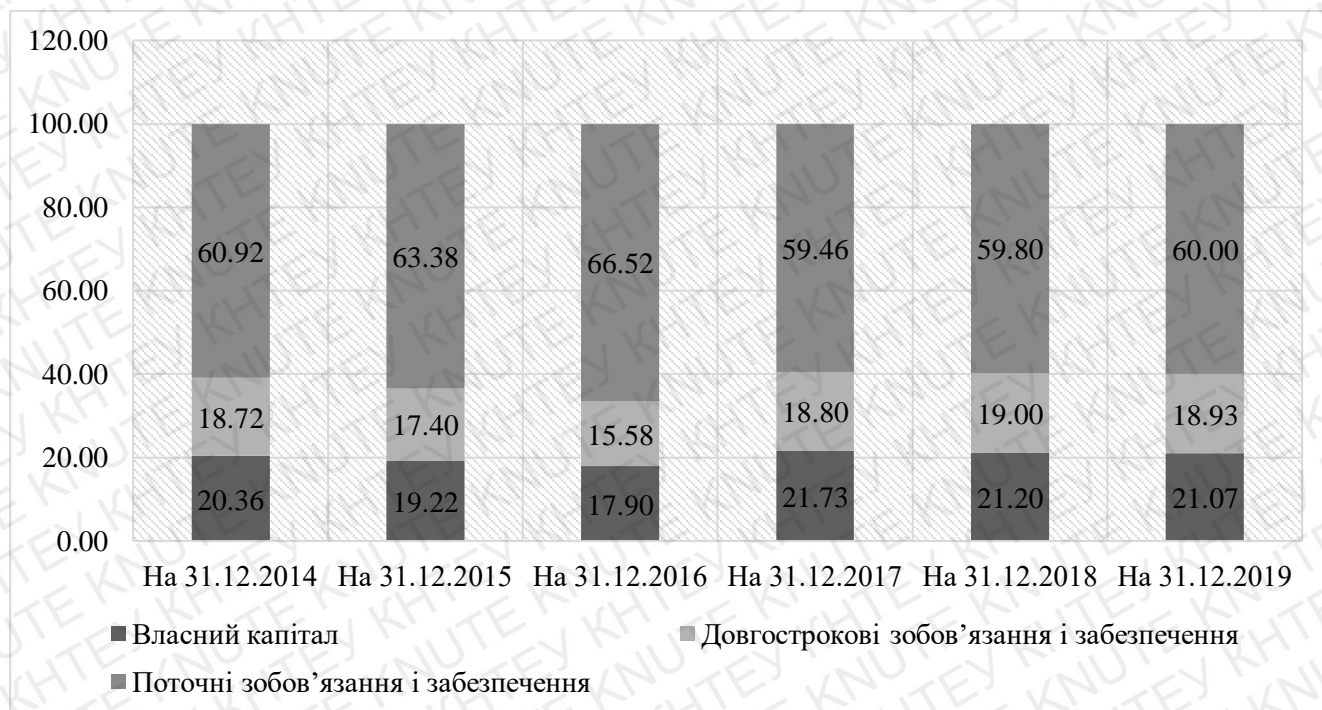

Рис. 2.2. Структура пасивів ТОВ «Біопел» станом на 31.12.2014 – 31.12.2019 рр., %

Наступним етапом аналізу фінансово-господарського стану досліджуваного підприємства є розрахунок показників ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності.

У табл. 2.1 наведено показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Біопел» станом на 31.12.2011-31.12.2019 рр. Проаналізуємо показники ліквідності станом на 31.12.2019 р.: коефіцієнт загального покриття становив 1,61; коефіцієнт швидкої ліквідності становив 0,12; коефіцієнт абсолютної ліквідності становив 0,001; чистий оборотний капітал склав 6334 тис. грн.

Проаналізуємо показники платоспроможності ТОВ «Біопел» станом на 31.12.2019 р.: коефіцієнт платоспроможності (автономії) становить 0,21; коефіцієнт фінансування становить 3,75; коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами становить 0,38; коефіцієнт маневреності власного капіталу становить 1,75.

Таблиця 2.1

Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Біопел»
станом на 31.12.2014 – 31.12.2019 рр.

Показник / Рік	На 31.12. 2014	На 31.12. 2015	На 31.12. 2016	На 31.12. 2017	На 31.12. 2018	На 31.12. 2019
<i>Показники ліквідності</i>						
Коефіцієнт загального покриття	1,64	1,48	1,30	1,68	1,67	1,61
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,31	0,31	0,25	0,19	0,17	0,12
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,009	0,010	0,051	0,005	0,00005	0,001
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	6546	5748	4202	6985	6854	6334
<i>Показники платоспроможності</i>						
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,20	0,19	0,18	0,22	0,21	0,21
Коефіцієнт фінансування	3,91	4,20	4,59	3,60	3,72	3,75
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,39	0,33	0,23	0,40	0,40	0,38
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,91	1,60	1,12	1,85	1,88	1,75

У табл. 2.2 наведено показники ділової активності та рентабельності ТОВ «Біопел» за 2015 – 2019 рр.

Таблиця 2.2

Показники ділової активності та рентабельності ТОВ «Біопел»
за 2015 – 2019 рр.

Показник / Рік	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
<i>Показники ділової активності</i>					
Коефіцієнт оборотності активів	5,09	1,71	0,42	0,05	0,01
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	17,90	6,91	1,10	0,09	0,01
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	0,07	0,17	1,09	12,83	104,72
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	7,90	6,19	2,17	0,46	0,05
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	472,80	177,19	41,64	4,69	0,62
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	25,74	9,23	2,12	0,24	0,03
<i>Показники рентабельності</i>					
Коефіцієнт рентабельності активів	0,00957	0,00736	0,001129	-0,0076	0,000475
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,04844	0,03973	0,005749	-0,0353	0,002246
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,00188	0,0043	0,00271	-0,1456	0,069246

Проаналізуємо показники ділової активності ТОВ «Біопел» у 2019 р.: коефіцієнт оборотності активів становив 0,01; коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості становив 0,01; строк погашення кредиторської заборгованості становив 104,72 дні; коефіцієнт оборотності матеріальних запасів становив 0,05; коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) становив 0,62; коефіцієнт оборотності власного капіталу становив 0,03.

Проаналізуємо показники рентабельності ТОВ «Біопел» у 2019 р.: коефіцієнт рентабельності активів становив 0,000475; коефіцієнт рентабельності власного капіталу становив 0,002246; коефіцієнт рентабельності діяльності становив 0,069246.

У табл. 2.3 наведено SWOT - аналіз ринку меблів для ТОВ «Біопел», де визначено основні сильні сторони, слабкі сторони, загрози та можливості діяльності досліджуваного підприємства на ринку меблів.

Таблиця 2.3

SWOT – аналіз ринку меблів для ТОВ «Біопел»

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
Наявність сировини (дерева).	Малий розмір гравців і висока фрагментованість меблевої галузі.
Меблі, що виробляються і продаються на внутрішньому ринку є в середньому порівняними (за ціною та якістю) з меблями, що виробляються в середньому/середньонижньому сегменті ринку в країнах Центральної та Східної Європи з високими темпами зростання.	Компанії, які працюють цілком або частково у неформальному секторі, мають обмежені можливості для зростання.
Низька вартість робочої сили порівняно з країнами-конкурентами в ЄС.	Експортну діяльність стримує в середньому малий розмір виробників меблів, тому що іноземні покупці зазвичай розміщують великі замовлення на регулярній основі.
Низька вартість сировини та енергоресурсів порівняно з країнами конкурентами в ЄС.	Еміграція кваліфікованих спеціалістів у сусідні країни (Польща).
Доступність високоякісних комплектуючих з інших країн.	Мовні бар'єри та недостатнє знання бізнес-середовища на потенційних експортних ринках за межами СНД.
Кращий доступ на великий ринок ЄС з	Недостатнє бачення на рівні керівництва

<p>конкурентоспроможної позиції.</p> <p>Сприятливе географічне розташування для доступу в країни Західної Європи, Східної Європи та Центральної Азії.</p>	<p>необхідності та шляхів модернізації або вдосконалення виробничих систем і процесів.</p> <p>Недостатнє фінансування та висока вартість запозичень у фінансових установ.</p> <p>Високі логістичні витрати.</p> <p>Імідж країни за кордоном не є позитивним.</p> <p>Мало сучасного складного обладнання, яке забезпечує високу якість та ефективність виробництва.</p>
ЗАГРОЗИ	МОЖЛИВОСТІ
<p>Зменшення купівельної спроможності у зв'язку з коронавірусом.</p> <p>Ризик погіршення політичної ситуації та збільшення нестабільності на східному кордоні.</p> <p>Ризик подальшого погіршення іміджу країни через помилки логістичних партнерів (затримки поставок) або самих експортерів.</p> <p>У разі стабілізації валютного курсу на попередніх рівнях імпорتنі товари можуть знов стати більш конкурентоспроможними.</p> <p>Нові гравці на роздрібному ринку можуть швидко відібрати ринкову частку в місцевих компаній.</p> <p>Зростання конкуренції з боку азійських виробників як на внутрішньому, так і на експортних ринках, якщо українські виробники не зможуть утримати собівартість на конкурентоспроможному рівні.</p>	<p>Зростання в будівельному секторі.</p> <p>Навчання у процесі експорту. Компанії-експортери зазвичай мають кращі показники діяльності, ніж ті, які працюють лише на внутрішньому ринку.</p> <p>Попит в ЄС на меблі та меблеві комплектуючі зростає.</p> <p>На внутрішньому ринку прискорюється процес заміни старих меблів.</p> <p>Нові гравці на роздрібному ринку можуть стати позитивним орієнтиром для місцевих компаній (більш складні підходи до виробництва і збуту).</p> <p>Існування меблевих кластерів на ранньому етапі розвитку (Київ, Рівне та Львів), які можуть розвиватися далі.</p>

Отже, на ринок меблів в Україні впливає значна кількість як внутрішніх, так і зовнішніх факторів.

2.2. Аналіз ефективності міжнародної економічної діяльності

ТОВ «Біопел»

Україна має дуже незначну частку в світових обсягах виробництва і споживання меблів. Українська меблева галузь також слабо інтегрована у світові ринки. Україна була традиційно чистим імпортером меблів, проте починаючи з 2014 р. внаслідок девальвації місцевої валюти (яка зробила імпортні меблі дорожчими для українських споживачів, а український експорт – дешевшим для іноземних покупців) торговельний баланс у меблевому секторі став позитивним (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Обсяги зовнішньої торгівлі України меблями у 2015-2019 рр., тис. дол США*

Рік / Показник	Експорт			Імпорт			Торг-ий баланс
	тис. дол. США	у % до попереднього року	у % до загального обсягу	тис. дол. США	у % до попереднього року	у % до загального обсягу	
2015	397189,6	74,8	1,0	162038,0	50,1	0,4	235151,6
2016	397826,6	100,2	1,1	213184,0	131,6	0,5	184642,6
2017	542309,2	136,3	1,3	257004,9	120,6	0,5	285304,3
2018	625803,4	115,4	1,3	324203,7	126,0	0,6	301599,7
2019	674301,2	107,7	1,3	372931,2	115,0	0,6	301370,0

* Складено автором за [52].

Аналізуючи табл. 2.4 необхідно відзначити, що починаючи з 2015 року спостерігається позитивний торговельний баланс зовнішньої торгівлі України меблями, у 2015 р. даний показник становив 235151,6 тис. дол США, у 2016 р. - 184642,6 тис. дол США, у 2017 р. - 285304,3 тис. дол США, у 2018 р. - 301599,7 тис. дол США, у 2019 р. - 301370,0 тис. дол США.

На рис. 2.1. наведено обсяги експорту меблів з України у 2015-2019 рр. Аналізуючи дані наведені на рис. 2.3 необхідно наголосити про позитивну тенденцію до зростання обсягів експорту меблів з кожним роком. Відтак, даний показник у 2015 р. становив 397189,6 тис. дол США, у 2016 р. - 397826,6 тис. дол

США (на 0,02 % більше ніж попереднього 2015 р.), у 2017 р. - 542309,2 тис. дол США (на 36,3% більше ніж попереднього 2016 р.), у 2018 р. - 625803,4 тис. дол США (на 15,4% більше ніж попереднього 2017 р.), у 2019 р. - 674301,2 тис. дол США (на 7,7% більше ніж попереднього 2018 р.).

Рис. 2.3. Обсяг експорту меблів з України у 2015 – 2019 рр., тис. дол США*

* Складено автором за [52].

На рис. 2.4 наведено обсяг імпорту меблів в Україну у 2015-2019 рр.

Рис. 2.4. Обсяг імпорту меблів в Україну у 2015 – 2019 рр., тис. дол США*

* Складено автором за [52].

Наведені дані свідчать про постійну динаміку щодо зростання обсягів імпорту меблів в Україну за аналізований період. Відтак, імпорт меблів в Україну у 2015 р. склав 162038,0 тис. дол США, у 2016 р. даний показник вже становив 213184,0 тис. дол США (на 31,6 % більше ніж попереднього 2015 р.), у 2017 р. - 257004,9 тис. дол США (на 20,6% більше ніж попереднього 2016 р.), у 2018 р. - 324203,7 тис. дол США (на 26% більше ніж попереднього 2017 р.), у 2019 р. - 372931,2 тис. дол США (на 15% більше ніж попереднього 2018 р.).

Розглядаючи обсяги експорту через призму загального обсягу експорту країни необхідно відзначити, що він є мізерними: у 2015 р. – 1%, у 2016 р. – 1,1%, у 2017 р. – 1,3%, у 2018 р. – 1,3%, у 2019 р. – 1,3%.

Проаналізуємо зовнішньоекономічну діяльність досліджуваного підприємства, основним видом діяльності якого є експорт меблів за кордон. ТОВ «Біопел» експортує меблі автомобільним транспортом в такі країни як Німеччина, Чехія, Словаччина та Португалія. У табл. 2.5 наведено обсяги експорту меблів досліджуваного підприємства у розрізі країн у 2015-2019 рр.

Таблиця 2.5

Експорт меблів ТОВ «Біопел» у розрізі країн у 2015-2019 рр., тис. грн.

Країна / Роки	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Німеччина	8259,48	1940,37	363,28	33,88	11,71
Чехія	13765,81	4139,46	1221,94	98,81	15,81
Португалія	13372,50	4915,61	1321,01	101,63	24,60
Словаччина	3933,09	1940,37	396,30	47,99	6,44
<i>Разом</i>	<i>39330,88</i>	<i>12935,81</i>	<i>3302,54</i>	<i>282,30</i>	<i>58,56</i>

Відтак, упродовж досліджуваного періоду обсяг експорту меблів має тенденцію до скорочення: у 2015 р. ТОВ «Біопел» експортувало меблів на суму 39330,88 тис. грн., а у 2019 р. на 58,56 тис. грн. Аналізуючи експорт меблів у розрізі країн, необхідно відзначити, що у 2019 р. до Португалії експортували

меблів на 24,6 тис. грн., до Чехії на 15,81 тис. грн., до Німеччини на 11,71 тис. грн. та до Словаччини на 6,44 тис. грн.

На рис. 2.5 наведено географічну структуру експорту меблів ТОВ «Біопел» за 2015 – 2019 рр.

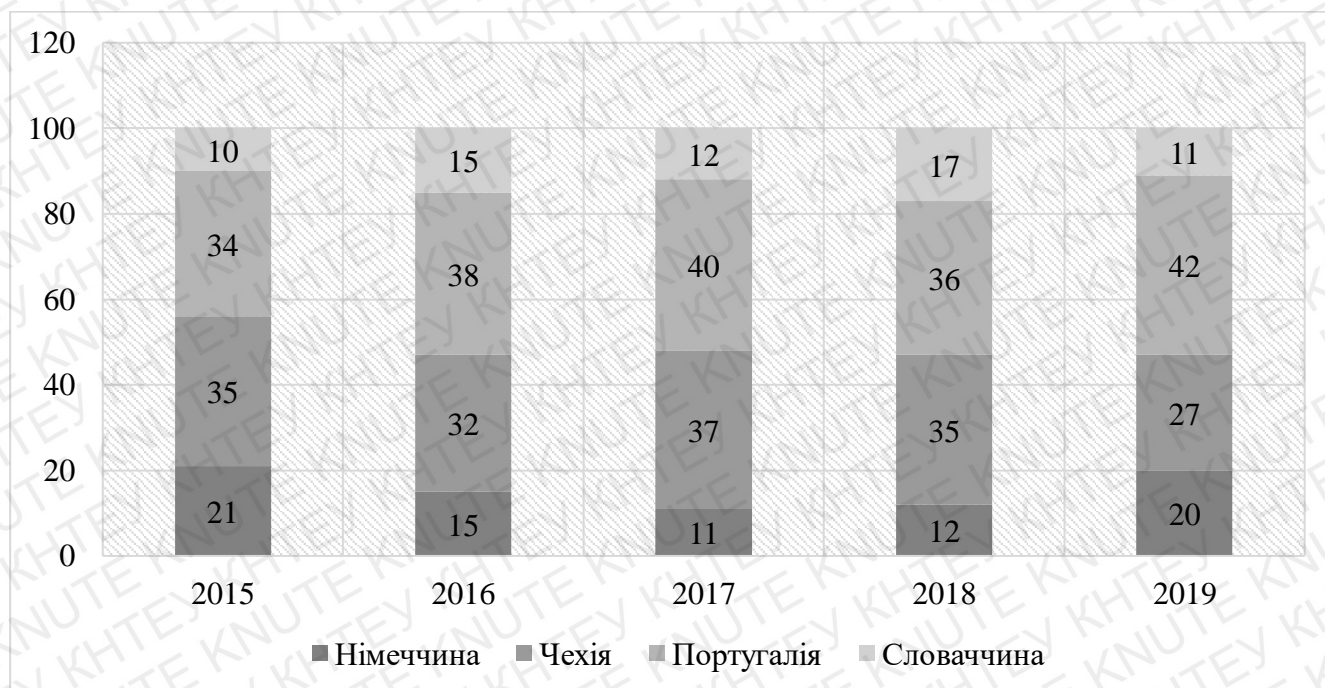

Рис. 2.5. Географічна структура експорту меблів ТОВ «Біопел» у 2015 – 2019 рр., %*

* Складено автором за даними підприємства.

Найбільшу частку в експорті меблів ТОВ «Біопел» у 2019 р. займає експорт до Португалії, який становить 42%; експорт до Чехії склав 27%, експорт до Німеччини становив 20% та до Словаччини 11%.

ТОВ «Біопел» експортує такі види меблів:

- для зберігання (шафи різного призначення, полки, тумби для взуття);
- для сидіння та лежання (ліжка, дивани, стільці, крісла);
- для прийому їжі і роботи (столи – письмові, обідні, журнальні, туалетні);
- інші (вішалки та дитячі манежі).

У табл. 2.6 наведено експорт меблів досліджуваного підприємства у товарному розрізі у 2015 – 2019 рр.

Таблиця 2.6

Експорт меблів ТОВ «Біопел» у розрізі товарів у 2015-2019 рр., тис. грн.

Продукція / роки	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Меблі для зберігання	20452,06	6209,19	1750,34	155,27	29,87
Меблі для лежання та сидіння	8259,48	3104,59	891,69	50,81	9,37
Меблі для прийому їжі і роботи	5899,63	1552,30	363,28	42,35	12,88
Інші меблі	4719,71	2069,73	297,23	33,88	6,44
Разом	39330,88	12935,81	3302,54	282,30	58,56

Досліджуваним підприємством у 2019 р. меблів для зберігання було експортовано на 29,87 тис. грн.; меблів для лежання та сидіння на 9,37 тис. грн.; меблів для прийому їжі і роботи на 12,88 тис. грн. та інших меблів на 6,44 тис. грн.

Товарну структуру експорту меблів ТОВ «Біопел» у 2015-2019 рр. наведено у рис. 2.6.

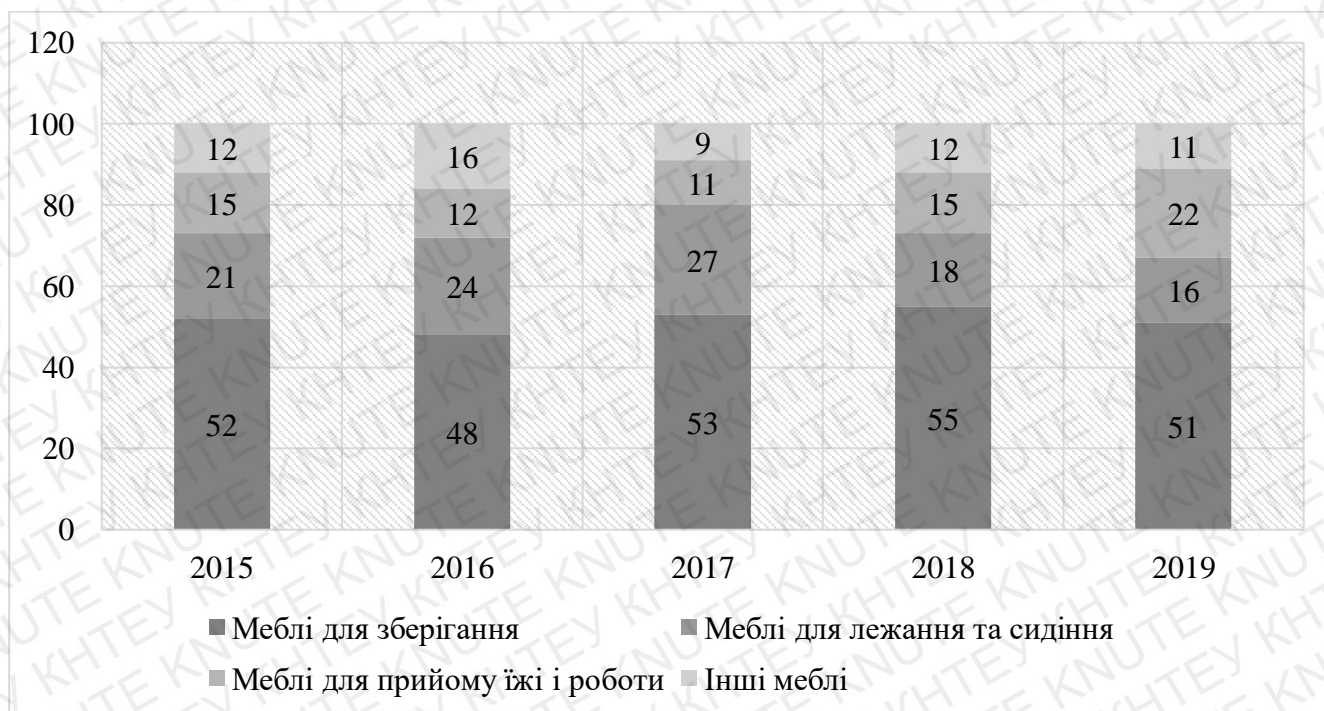

Рис. 2.6. Товарна структура експорту меблів ТОВ «Біопел» у 2015 – 2019 рр., %*

* Складено автором за даними підприємства.

Найбільшу частку в експорті ТОВ «Біопел» у 2019 р. займають меблі для зберігання – 51%, меблі для лежання та сидіння – 22%, меблі для прийому їжі та роботи – 16% та інші меблі – 11%.

У табл. 2.7 наведено ефективність експорту меблів досліджуваним підприємством у 2015-2019 рр.

Таблиця 2.7

Ефективність експорту меблів ТОВ «Біопел» у 2015-2019 рр.

№ з/п	Показники / Роки	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Вартість експортного контракту	39330,88	12935,81	3302,54	282,30	58,56
2	Собівартість експортної продукції	30069,48	10074,62	2596,33	230,64	48,32
3	Базисна умова постачання	CIP	CIP	CIP	CIP	CIP
4	Витрати на навантаження	902,08	302,24	77,89	6,92	1,45
5	Витрати на транспортування до кордону	2405,56	805,97	207,71	18,45	3,87
6	Витрати на страхування	2706,25	906,72	233,67	20,76	4,35
7	Сукупні витрати на здійснення експортної операції	36083,37	12089,54	3115,60	276,77	57,98
8	Ефект експорту	3247,50	846,27	186,94	5,54	0,58
9	Коефіцієнт ефективності експорту	1,09	1,07	1,06	1,02	1,01

ТОВ «Біопел» експортувало на умовах Інкотермс – 2010, базисна умова постачання CIP (автомобільним транспортом). У зв'язку з виходом 1 січня 2020 р. нових правил Інкотермс – 2020 досліджуване підприємство починаючи з 2020 р. буде експортувати за новими правилами.

Відтак, упродовж періоду, що аналізується експорт меблів ТОВ «Біопел» був ефективним та у 2019 р. становив 1,01.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Біопел» свідчить про різке зменшення чистого доходу від реалізації продукції, який у 2019 р. склав 117,8 тис грн., що на 779 тис грн. менше ніж попереднього року. Разом доходи у 2019 р. становили 117,8 тис грн., разом витрати становили 109,7 тис грн, фінансовий результат до оподаткування становив 8,2 тис грн, чистий прибуток склав 8,2 тис грн. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) є відсутньою у 2019 р., тобто досліджуване підприємство не робило закупівлі продукції у даному році, а прийняло рішення продати ту продукцію, яка залишилася з минулого року. Станом на 31.12.2019 р. необоротні активи становили 42,6 тис грн., оборотні активи склали 16668 тис грн. В структурі активів переважають саме оборотні активи, які станом на 31.12.2019 становили 99,75%.

Зареєстрований капітал станом на 31.12.2019 становив 4200 тис грн., нерозподілений прибуток станом на 31.12.2019 склав 571 тис грн., довгострокові зобов'язання та забезпечення станом на 31.12.2019 становили 3259,8 тис грн. Поточні зобов'язання та забезпечення станом на 31.12.2019 склали 10333,7 тис грн., з них: поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги становить 6079,6 тис грн; інші поточні зобов'язання 4226,5 тис грн. У структурі пасивів досліджуваного підприємства станом на 31.12.2019 р. найбільшу частку займають поточні зобов'язання та забезпечення – 60%, довгострокові зобов'язання та забезпечення мають 18,93% та власний капітал 21,07%.

Україна має дуже незначну частку в світових обсягах виробництва і споживання меблів. Українська меблева галузь також слабко інтегрована у світові ринки. Україна була традиційно чистим імпортером меблів, проте починаючи з 2014 р. внаслідок девальвації місцевої валюти (яка зробила імпорتنі меблі дорожчими для українських споживачів, а український експорт – дешевшим для іноземних покупців) торговельний баланс у меблевому секторі став позитивним.

Починаючи з 2015 року спостерігається позитивний торговельний баланс зовнішньої торгівлі України меблями, у 2015 р. даний показник становив 235151,6 тис. дол США, у 2016 р. - 184642,6 тис. дол США, у 2017 р. - 285304,3 тис. дол США, у 2018 р. - 301599,7 тис. дол США, у 2019 р. - 301370,0 тис. дол США.

Розглядаючи обсяги експорту через призму загального обсягу експорту країни необхідно відзначити, що він є мізерними: у 2015 р. – 1%, у 2016 р. – 1,1%, у 2017 р. – 1,3%, у 2018 р. – 1,3%, у 2019 р. – 1,3%.

ТОВ «Біопел» експортує меблі автомобільним транспортом в такі країни як Німеччина, Чехія, Словаччина та Португалія. У 2019 р. ТОВ «Біопел» до Португалії експортували меблів на 24,6 тис. грн., до Чехії на 15,81 тис. грн., до Німеччини на 11,71 тис. грн. та до Словаччини на 6,44 тис. грн. Найбільшу частку в експорті меблів ТОВ «Біопел» у 2019 р. займає експорт до Португалії, який становить 42%; експорт до Чехії склав 27%, експорт до Німеччини становив 20% та до Словаччини 11%.

ТОВ «Біопел» експортує такі види меблів: для зберігання (шафи різного призначення, полки, тумби для взуття); для сидіння та лежання (ліжка, дивани, стільці, крісла); для прийому їжі і роботи (столи – письмові, обідні, журнальні, туалетні); інші (вішалки та дитячі манежі).

Досліджуваним підприємством у 2019 р. меблів для зберігання було експортовано на 29,87 тис. грн.; меблів для лежання та сидіння на 9,37 тис. грн.; меблів для прийому їжі і роботи на 12,88 тис. грн. та інших меблів на 6,44 тис. грн.

Найбільшу частку в експорті ТОВ «Біопел» у 2019 р. займають меблі для зберігання – 51%, меблі для лежання та сидіння – 22%, меблі для прийому їжі та роботи – 16% та інші меблі – 11%. Упродовж періоду, що аналізується експорт меблів ТОВ «Біопел» був ефективним та у 2019 р. становив 1,01.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «БІОПЕЛ»

3.1. Напрями підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел»

Серед основних напрямків підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел» можна виокремити наступні (рис. 3.2): вибір перспективного асортименту продукції; створення конкурентоспроможної продукції; вихід на інші зовнішні ринки; технічне навчання працівників; відвідання міжнародних меблевих виставок; постійний аналіз цільових ринків.

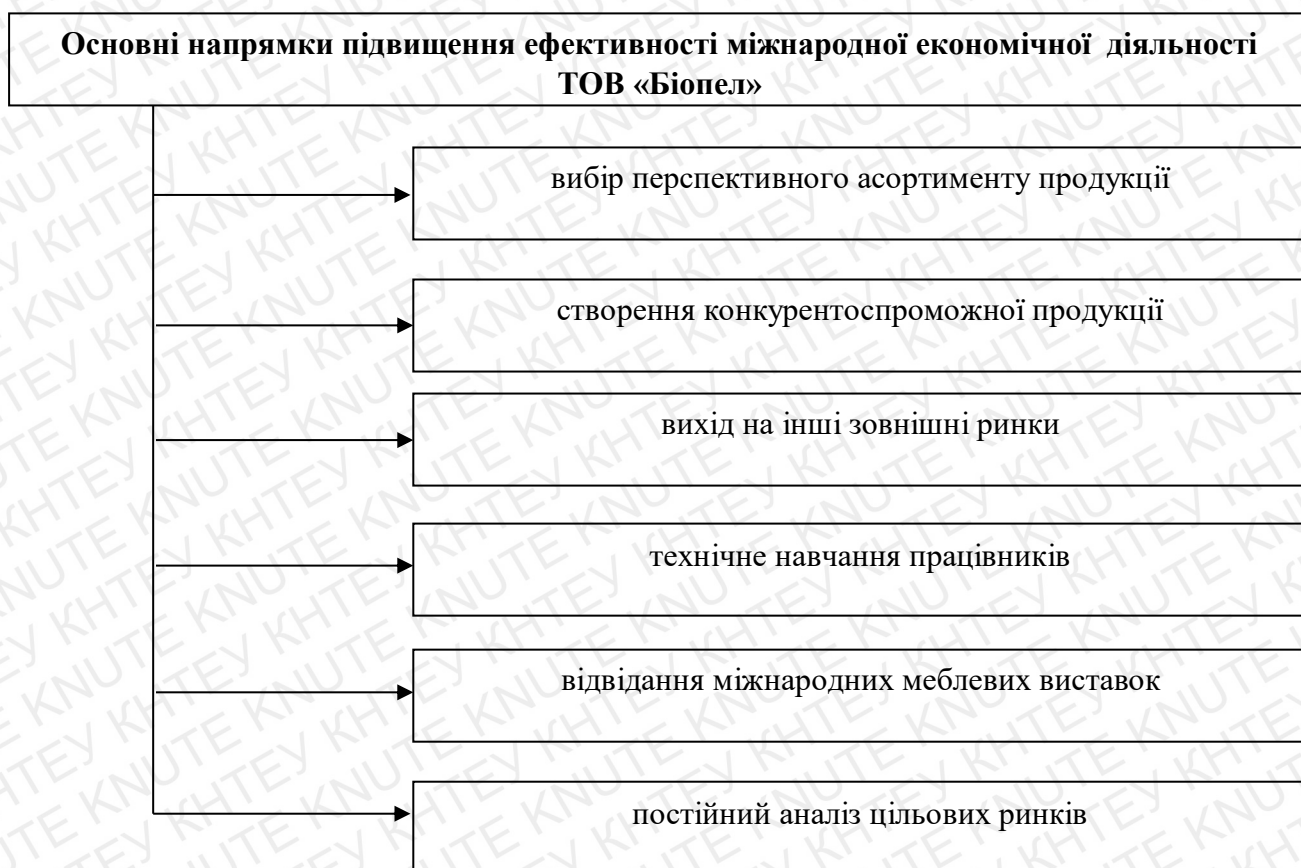

Рис. 3.1. Основні напрямки підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел»

Розглянемо кожен з напрямків окремо. Відтак, аналізуючи вибір перспективного асортименту продукції необхідно визначити сучасні тренди на ринку меблевої продукції. На рис. 3.2. наведено основні сучасні тренди на світовому ринку меблів.

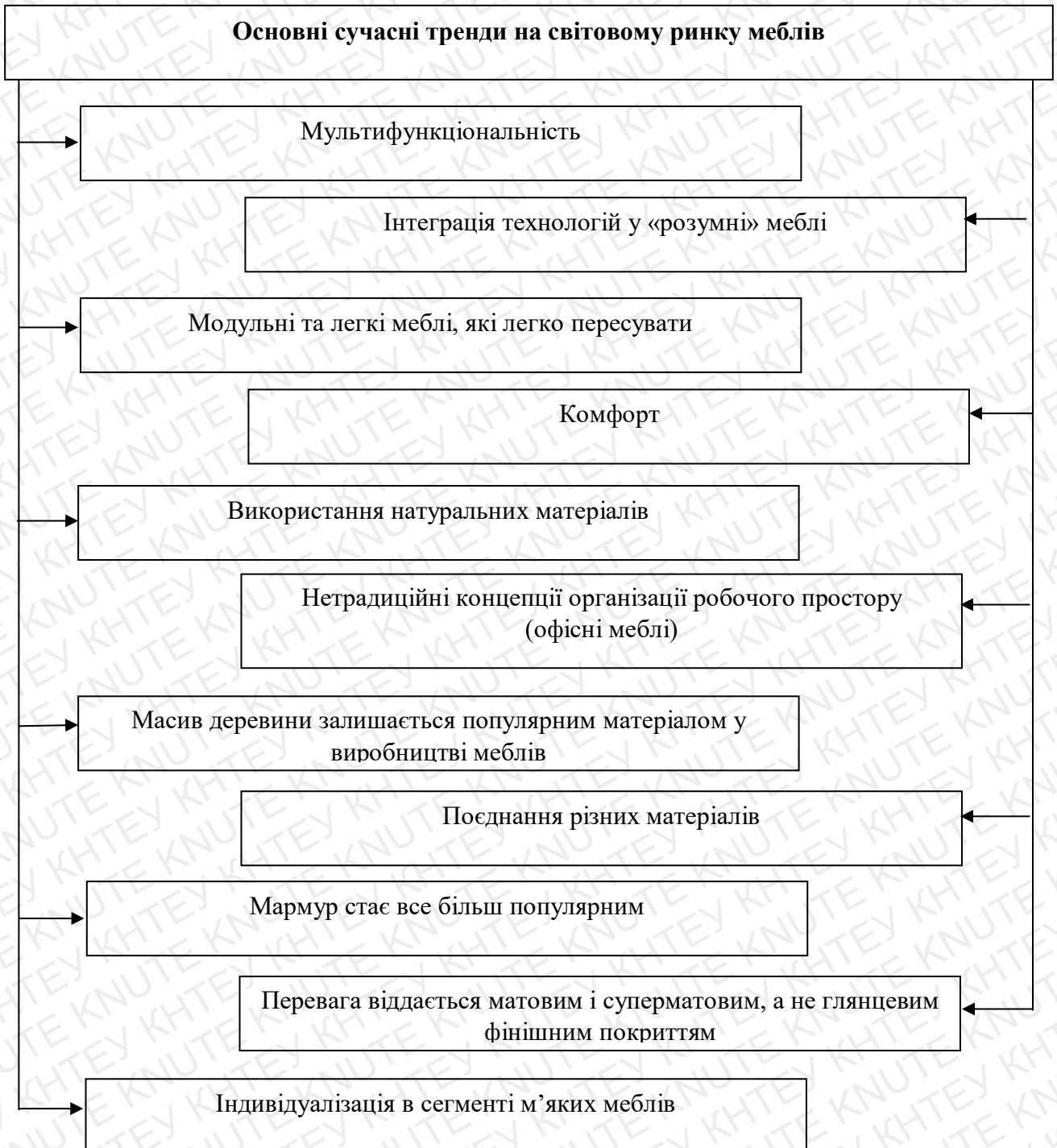

Рис. 3.2. Основні сучасні тренди на світовому ринку меблів

Розглянемо більш детально сучасні тенденції на світовому ринку меблів. Відтак, оскільки, особливо в країнах Європи, спостерігається тенденція до зменшення житлової площі, то вкрай актуальними є мультифункціональні меблі, такі як розкладні обідні столи, чи невеличкі кавові столики у вітальнях, які трансформуються у обідні столи. Надзвичайно актуальними є меблі, які можливо легко та без звуку відкрити, а особливо однією рукою. Такі тенденції стосуються не тільки меблів для дому, але і меблів з офісного сегменту.

Актуальними також є «розумні» меблі: з вмонтованим USB – роз'ємом у диван, чи у спальне ліжко; з вмонтованим у диван невеличким холодильником, чи з підставками для напоїв, які охолоджують.

Також актуальними на сучасному ринку меблів є легкі та модульні меблі, які не потребують спеціальних засобів для їх складання та демонтажу. Мета сучасних інновацій на меблевому ринку – створити такі меблі, які легко зібрати та розібрати, перенести до іншої кімнати чи перевезти до іншого місця проживання.

Безперечно вкрай важливим залишається виробництво комфортних меблів, оскільки які б інновації не були впроваджені, а комфорт завжди є важливішим для покупця.

Актуальним залишається також виробництво меблів з натуральних матеріалів та їх екологічна сертифікація. Споживачі хочуть отримувати все більше інформації про вплив меблів, які вони купують, на їх здоров'я та навколишнє середовище. Все частіше використовується сертифікація PEFC та FSC, а також ДСП з вторинної деревини. У покритті перевага віддається натуральним оливам та лакам на водній основі (особливо у середньому та верхньому сегментах ринку). У виробництві м'яких меблів також використовуються екологічні матеріали (натуральні волокна у тканинах, більше бавовни та вовни).

У сегменті офісних меблів стають все більш популярними нетрадиційні концепції організації робочого простору. Молоде покоління створює попит на суперергономічні та високотехнологічні офісні стільці та крісла. Офісний простір

стає все більш інтегрованим з місцями для неформальних зустрічей, кафетеріями та мебльованими місцями на відкритому повітрі. Все більш популярними стають столи, за якими можна працювати не лише сидячи, а й стоячи.

Масив деревини залишається популярним матеріалом у виробництві меблів, особливо у середньому та вищому сегментах ринку. Поточним трендом є вигляд натурального дерева без будь-якого покриття. Фінішне покриття має бути майже невидимим, щоб можна було побачити та відчутити на дотик текстуру деревини. Провідні компанії все частіше використовують натуральні оливи, а також дуб, ясень, бук та світлі породи дерева. Натуральне дерево також часто поєднується зі склом, металом або каменем для того, щоб меблі мали сучасний вигляд. Також дерево може поєднуватися зі шкірою – наприклад, у спальні або поверхнях шаф.

Мармур стає все більш популярним на європейському ринку, хоча в цілому все ж таки залишається скоріше нішевим продуктом. Мармур найчастіше використовується у стільницях і полицях.

В Європі наразі перевага віддається матовим і суперматовим, а не глянцеvim фінішним покриттям. Глянцеві та блискучі покриття втрачають популярність на європейському ринку. Ще одним трендом є зростання популярності покриттів, на яких не залишаються відбитки пальців, а також покриттів, що є стійкими до механічних впливів покриттів.

Домашні меблі стають все більш кольоровими, розширюється вибір тканин – від смуг до квіткових узорів, абстрактної графіки тощо. Споживачі хочуть мати можливість вибирати за власним смаком і персоналізувати свої меблі. Вони також часто віддають перевагу стійким і міцним тканинам.

Подальша конкурентоспроможність ТОВ «Біопел» як експортера меблів залежить від трьох основних складових (рис. 3.3): наявність сировини, матеріалів та обладнання, кваліфікованої робочої сили.

Розглянемо кожну зі складових окремо. Для виготовлення меблів в Україні сировина є в наявності, по помірній ціні та в недохідній кількості, а також якості. На майбутній період не очікується жодних проблем з наявністю сировини.

Вартість робочої сили є доступною та конкурентоспроможною. Проте, спостерігається проблема з високо кваліфікованими співробітниками, які мають знання та навички сучасного оброблення та оздоблення дерева. Значна кількість таких співробітників їде працювати за кордон, у зв'язку з вищою оплатою праці. Відтак, існує потреба у підвищенні рівні кваліфікованої праці серед працівників, які вже працюють на досліджуваному підприємстві. Наступною складовою створення конкурентоспроможної продукції ТОВ «Біопел»: матеріали, комплектуючі та обладнання. Високі ставки на кредитування значно обмежують можливості досліджуваного підприємства щодо оновлення обладнання.

Рис. 3.3. Складові створення конкурентоспроможної продукції ТОВ «Біопел»

Наступним напрямом підвищення міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел» є вихід на нові зовнішні ринки. Одним з альтернативних варіантів виходу на інші ринки є вихід через закордонних виробників та ритейлерів. Серед нових ринків можуть бути ринки перспективними можуть бути ринки Литви, Великої Британії та Франції. Зокрема, перспективним є експорт меблів з масиву.

Важливим також є подальше технічне навчання працівників ТОВ «Біопел». Також важливим напрямком підвищення міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Біопел» є відвідання міжнародних виставок, графік яких наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Графік проведення міжнародних меблевих виставок у 2021 – 2022 рр.

№	Назва виставки	Дата	Країна, місто
1	Meble Polska 2021	23 – 26 лютого 2021	Познань, Польща
2	Caucasus: Building and Reconstruction Expo 2021	25 – 27 березня 2021	Єреван, Вірменія
3	Cukurova Furniture Related Industry Fair 2021	25 - 28 березня 2021	Адана, Туреччина
4	FurInDesign 2021	13 – 15 квітня 2021	Мінськ, Білорусь
5	MebelExpo Uzbekistan 2021	13 – 15 квітня 2021	Ташкент, Узбекистан
6	Salone del Mobile. Milano 2021	13—18 квітня 2021	Мілан, Італія
7	Interzum 2021	04—07 травня 2021	Кьольн, Німеччина
8	Ligna 2021	10—14 травня 2021	Ганновер, Німеччина
9	ICFF 2021	15—18 травня 2021	Нью-Йорк, США
10	Деревообробка 2021	19—22 травня 2021	Львів, Україна
11	Tendence 2021	04—06 липня 2021	Франкфурт-на-Майні, Німеччина
12	Light+Building 2022	13—18 березня 2022	Франкфурт, Німеччина

Також важливим напрямком підвищення міжнародної конкурентоспроможності ТОВ «Біопел» є постійний аналіз потенційних цільових ринків.

3.2. Прогнозна оцінка ефективності запропонованих заходів ТОВ «Біопел»

Діяльність ТОВ «Біопел» не є стихійною та некерованою, а отже, підлягає управлінню. У свою чергу, однією з ключових функцій управління діяльністю досліджуваного підприємства є планування, що встановлює основні цільові орієнтири довго-, середньо- та короткострокового характеру та визначає засоби і заходи щодо досягнення відповідних цільових орієнтирів. Водночас, визначення

цілей функціонування та розвитку повинне ґрунтуватися на певному передбаченні майбутнього стану підприємства, тенденцій розвитку факторів середовища його функціонування. Саме таке передбачення майбутнього лежить в основі розробки та обґрунтування управлінських рішень з точки зору формування сценаріїв розвитку діяльності ТОВ «Біопел». Інструментом, що забезпечує реалізацію завдань передбачення стану та тенденцій розвитку внутрішнього та зовнішнього середовищ підприємства, є прогнозування. Прогнозування виступає тим інформаційним базисом, що надає можливість обґрунтування управлінських рішень, формування стратегічних та тактичних планів діяльності ТОВ «Біопел» [53].

Роль прогнозування у забезпеченні управління діяльністю ТОВ «Біопел» важко переоцінити, адже воно нерозривно пов'язане з такими функціями управління як планування, регулювання, аналіз, контроль. Наявність системи прогнозування на ТОВ «Біопел» забезпечує підвищення рівня його адаптивності, керованості, готовності до змін у середовищ [54].

Основною метою прогнозування є одержання інформації про тенденції розвитку факторів зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування ТОВ «Біопел» з заданим рівнем точності для потреб обґрунтування управлінських рішень стратегічного та тактичного характеру. Реалізація зазначеної мети передбачає вирішення наступних завдань у процесі прогнозування:

- виявлення основних тенденцій розвитку зовнішнього середовища;
- встановлення тенденцій розвитку внутрішнього середовища підприємства;
- виявлення причинно-наслідкових зв'язків між факторами;
- побудова моделей, що характеризують розвиток досліджуваних соціально-економічних явищ та / або процесів;
- формування інформаційного базису для обґрунтування управлінських рішень.

Реалізація поставлених завдань практично втілюється через функції прогнозування. Основними функціями прогнозування на підприємстві є:

- науковий аналіз – передбачає ідентифікацію основних факторів як внутрішнього, так і зовнішнього середовища підприємства;
- встановлення причинно-наслідкових зв'язків між факторними та результативними показниками для потреб визначення тенденцій розвитку;
- оцінка об'єкту прогнозування (обсяги попиту, продажу, рівень НТП, курс валют тощо);
- виявлення альтернативних сценаріїв розвитку ситуації;
- формування інформаційного базису для обґрунтування управлінських рішень [55].

Достовірність та репрезентативність розроблених прогнозів залежать від дотримання науково обґрунтованих принципів прогнозування. До найбільш важливих принципів прогнозування соціально-економічних явищ доцільно віднести наступні:

1. Принцип варіативності – передбачає наявність декількох сценаріїв розвитку явища.
2. Принцип системності – враховує, що, з одного боку, об'єкт прогнозування розглядається як цілісна та неподільна система, яка, з іншого боку, складається з підсистем, що взаємодіють між собою.
3. Принцип обґрунтованості – базується на застосуванні економіко-математичного інструментарію, підкріпленого належною фактографічною базою для забезпечення достовірності побудованих прогнозів.
4. Принцип адаптивності – ґрунтується на можливості коригування прогнозів під впливом динаміки факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ діяльності підприємства [55].
5. Принцип відповідності прогнозування його меті – передбачає врахування цільової визначеності прогнозування при виборі його методичної бази, змістового наповнення, часового горизонту тощо.
6. Принцип врахування граничних можливостей прогнозування – заснований на розумінні сутності прогнозованих явищ та процесів з точки зору

врахування часових горизонтів прогнозування та міри точності побудованих прогнозів [56].

7. Принцип інформаційної єдності – базується на застосуванні необхідної достатньої та єдиної інформаційної бази для прогнозування соціально-економічних явищ та процесів.

8. Принцип визначеності у часі – прогноз формується на конкретний період часу.

9. Принцип безперервності – передбачає безперервність процесів прогнозування, як складової управлінського циклу [57].

Процес формування інформаційного забезпечення прогнозування, на думку науковців, передбачає реалізацію наступних етапів:

- 1) ідентифікація загальної мети прогнозування, визначення його об'єкту;
- 2) встановлення основних параметрів і характеристик соціально-економічного явища чи процесу, щодо якого буде формуватися прогноз;
- 3) визначення основних джерел та періоду формування інформації;
- 4) виявлення умов та обмежень при формуванні інформаційної бази;
- 5) безпосередньо збір та систематизація одержаної інформації;
- 6) представлення інформації у формі, придатній для аналізу [58].

Склад та характер інформаційного забезпечення буде безпосередньо залежати від об'єкта та від мети прогнозування, проте найбільш часто використовуюваною інформацією є наступна:

- внутрішня державна інформація щодо економічних, політичних, соціальних та технологічних тенденцій;
- міжнародна економічна інформація;
- інформація галузевого спрямування;
- науково-технічна інформація;
- інформація про ресурсне забезпечення;
- внутрішня інформація про стан підприємства [59].

Таким чином, кількість та якість інформації суттєво визначають результативність процесів прогнозування.

Прогнозування на ТОВ «Біопел» складається з таких компонентів (рис. 3.4): мета, об'єкт, суб'єкт, функції, принципи, методи.

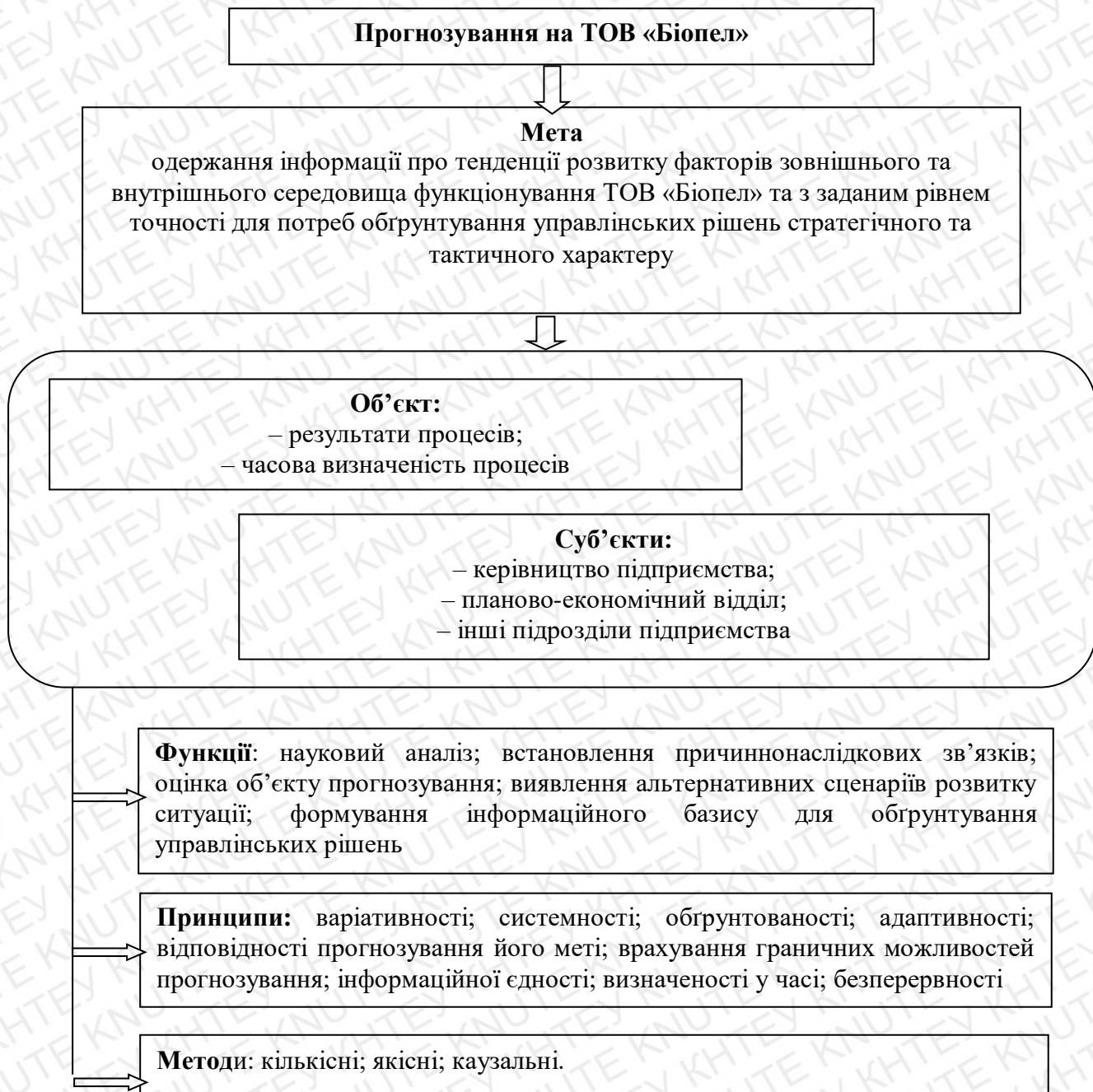

Рис. 3.4. Основні компоненти методології прогнозування на ТОВ «Біопел»

Таблиця 3.2

Прогнозні дані щодо ефективності експорту ТОВ «Біопел» з врахуванням запропонованих заходів на 2021 – 2023 рр.

№ з/п	Показники / Роки	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 (попередні дані)	2021 (прогноз)	2022 (прогноз)	2023 (прогноз)
1	Вартість експортного контракту	39330,88	12935,81	3302,54	282,30	58,56	49,02	53,65	66,76	93,17
2	Собівартість експортної продукції	30069,48	10074,62	2596,33	230,64	48,32	42,91	42,35	51,22	70,14
3	Базисна умова постачання	CIP	CIP	CIP	CIP	CIP	CIP	CIP	CIP	CIP
4	Витрати на навантаження	902,08	302,24	77,89	6,92	1,45	1,29	1,27	1,54	2,10
5	Витрати на транспортування до кордону	2405,56	805,97	207,71	18,45	3,87	3,43	3,39	4,10	5,61
6	Витрати на страхування	2706,25	906,72	233,67	20,76	4,35	3,86	3,81	4,61	6,31
7	Сукупні витрати на здійснення експортної операції	36083,37	12089,54	3115,60	276,77	57,98	51,49	50,82	61,46	84,17
8	Ефект експорту	3247,50	846,27	186,94	5,54	0,58	-2,47	2,83	5,30	9,00
9	Коефіцієнт ефективності експорту	1,09	1,07	1,06	1,02	1,01	0,95	1,06	1,09	1,11

Проведене прогнозування ефективності експорту досліджуваного підприємства свідчить про зниження показників у 2020 р., що пов'язано з кризою спричиненою спалахом епідемії COVID-19 у світі, закриттям кордонів та призупиненням діяльності підприємствами. Проте, починаючи з 2021 р. очікуваним є позитивна динаміка щодо зростання ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел» та коефіцієнт ефективності експорту становитиме 1,06, у 2022 р. - 1,09 та у 2023 р. – 1,11.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Серед основних напрямків підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел» можна виокремити наступні: вибір перспективного асортименту продукції; створення конкурентоспроможної продукції; вихід на інші зовнішні ринки; технічне навчання працівників; відвідання міжнародних меблевих виставок; постійний аналіз цільових ринків.

Основними сучасними трендами на світовому ринку меблів є: мультифункціональність; інтеграція технологій у «розумні» меблі; виробництво модульних та легких меблів, які легко пересувати та перевозити з одного місця проживання в інше; виробництво в першу чергу комфортних меблів; використання натуральних матеріалів; нетрадиційні концепції організації робочого простору (офісні меблі); залишається популярним матеріалом у виробництві меблів масив деревини; сучасним є поєднання різних матеріалів при виготовленні меблів (деревина та скло); мармур стає все більш популярним; перевага віддається матовим і суперматовим, а не глянцеvim фінішним покриттям; індивідуалізація в сегменті м'яких меблів.

Подальша конкурентоспроможність ТОВ «Біопел» як експортера меблів залежить від трьох основних складових: наявність сировини, матеріалів та обладнання, кваліфікованої робочої сили.

Роль прогнозування у забезпеченні управління діяльністю ТОВ «Біопел» важко переоцінити, адже воно нерозривно пов'язане з такими функціями управління як планування, регулювання, аналіз, контроль. Наявність системи прогнозування на ТОВ «Біопел» забезпечує підвищення рівня його адаптивності, керованості, готовності до змін у середовищі. Прогнозування на досліджуваному підприємстві базується на таких принципах: варіативності; системності; обґрунтованості; адаптивності; відповідності прогнозування його меті; врахування граничних можливостей прогнозування; інформаційної єдності; визначеності у часі; безперервності.

Проведене прогнозування ефективності експорту досліджуваного підприємства свідчить про зниження показників у 2020 р., що пов'язано з кризою спричиненою спалахом епідемії COVID-19 у світі, закриттям кордонів та призупиненням діяльності підприємствами. Проте, починаючи з 2021 р. очікуваним є позитивна динаміка щодо зростання ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел» та коефіцієнт ефективності експорту становитиме 1,06, у 2022 р. - 1,09 та у 2023 р. – 1,11.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У 2019 р. світове споживання меблів склало понад \$472 млрд. у цінах виробників. У географічному плані найбільшим ринком споживання меблів є Азійсько - Тихоокеанський регіон, за яким з певним відривом слідує Європа. У Північній Америці обсяг споживання меблів складає приблизно \$100 млрд. (чверть світового ринку), тоді як у Південній Америці він є більш ніж у десять разів меншим. Ринки Африки та Близького Сходу є все ще відносно малими за розміром порівняно з рештою світу.

Основними експортерами меблів у 2019 році стали: Китай, Німеччина, В'єтнам, Польща, Канада. Основними імпортерами: США, Німеччина, Великобританія, Франція та Канада.

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Біопел» свідчить про різке зменшення чистого доходу від реалізації продукції, який у 2019 р. склав 117,8 тис грн., що на 779 тис грн. менше ніж попереднього року. Разом доходи у 2019 р. становили 117,8 тис грн., разом витрати становили 109,7 тис грн, фінансовий результат до оподаткування становив 8,2 тис грн, чистий прибуток склав 8,2 тис грн. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) є відсутньою у 2019 р., тобто досліджуване підприємство не робило закупівлі продукції у даному році, а прийняло рішення продати ту продукцію, яка залишилася з минулого року. Станом на 31.12.2019 р. необоротні активи становили 42,6 тис грн., оборотні активи склали 16668 тис грн. В структурі активів переважають саме оборотні активи, які станом на 31.12.2019 становили 99,75%.

Україна має дуже незначну частку в світових обсягах виробництва і споживання меблів. Українська меблева галузь також слабо інтегрована у світові ринки. Україна була традиційно чистим імпортером меблів, проте починаючи з 2014 р. внаслідок девальвації місцевої валюти (яка зробила імпорتنі меблі дорожчими для українських споживачів, а український експорт – дешевшим для іноземних покупців) торговельний баланс у меблевому секторі став позитивним.

Починаючи з 2015 року спостерігається позитивний торговельний баланс зовнішньої торгівлі України меблями, у 2015 р. даний показник становив 235151,6 тис. дол США, у 2016 р. - 184642,6 тис. дол США, у 2017 р. - 285304,3 тис. дол США, у 2018 р. - 301599,7 тис. дол США, у 2019 р. - 301370,0 тис. дол США.

ТОВ «Біопел» експортує меблі автомобільним транспортом в такі країни як Німеччина, Чехія, Словаччина та Португалія. У 2019 р. ТОВ «Біопел» до Португалії експортували меблів на 24,6 тис. грн., до Чехії на 15,81 тис. грн., до Німеччини на 11,71 тис. грн. та до Словаччини на 6,44 тис. грн. Найбільшу частку в експорті меблів ТОВ «Біопел» у 2019 р. займає експорт до Португалії, який становить 42%; експорт до Чехії склав 27%, експорт до Німеччини становив 20% та до Словаччини 11%.

ТОВ «Біопел» експортує такі види меблів: для зберігання (шафи різного призначення, полки, тумби для взуття); для сидіння та лежання (ліжка, дивани, стільці, крісла); для прийому їжі і роботи (столи – письмові, обідні, журнальні, туалетні); інші (вішалки та дитячі манежі).

Найбільшу частку в експорті ТОВ «Біопел» у 2019 р. займають меблі для зберігання – 51%, меблі для лежання та сидіння – 22%, меблі для прийому їжі та роботи – 16% та інші меблі – 11%. Упродовж періоду, що аналізується експорт меблів ТОВ «Біопел» був ефективним та у 2019 р. становив 1,01.

Серед основних напрямків підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності ТОВ «Біопел» можна виокремити наступні: вибір перспективного асортименту продукції; створення конкурентоспроможної продукції; вихід на інші зовнішні ринки; технічне навчання працівників; відвідання міжнародних меблевих виставок; постійний аналіз цільових ринків.

Проведене прогнозування ефективності експорту досліджуваного підприємства свідчить про зниження показників у 2020 р., що пов'язано з кризою спричиненою спалахом епідемії COVID-19 у світі, закриттям кордонів та призупиненням діяльності підприємствами. Проте, починаючи з 2021 р. очікуваним є позитивна динаміка щодо зростання ефективності міжнародної

економічної діяльності ТОВ «Біопел» та коефіцієнт ефективності експорту становитиме 1,06, у 2022 р. - 1,09 та у 2023 р. – 1,11.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародна економіка : підручник / Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Лебедева В.К. ; за ред. А.О. Задоя, В.М. Тарасевича. – К., 2012.
2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : підручник // І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман ; за ред. І.В. Багрової. – К., 2004.
3. Економічний енциклопедичний словник : у 2-х т. / за ред. С.В. Мочерного. – Львів, 2005. – Т.1.
4. Краткий внешнеэкономический словарь-справочник / под ред. В.Е. Рыбалкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 1991.
5. Економічний тлумачний словник. Понятійна база законодавства України у сфері економіки / авт.-уклад. Д. Д. Гордієнко. – К., 2006.
6. Венцель В.Т. Зовнішньоекономічна діяльність: підходи до розуміння в довідковій та нормативно-правовій літературі / В.Т. Венцель // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1 (55). – С. 43–45.
7. Бабицький А. Ф. Методологія аналізу економічних процесів і управління : навч. посібник / А. Ф. Бабицький. – К. : МАУП, 2003. – 128 с.
8. Баскаков А. П. Формирование организационно-экономического механизма управления внешнеэкономической деятельностью промышленных предприятий : дис. канд. экон. наук : 08.00.05 / А. П. Баскаков. – Саратов, 2006. – 210 с.
9. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник / О. П. Гребельник, О. О. Романовський. – К. : Деміур, 2003. – 296 с.
10. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник / М. І. Дідівський. – К. : Знання, 2006. – 462 с.
11. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р. № 959–ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

12. Пісьмаченко Л. М. Державне управління зовнішньоторгівельною діяльністю в Україні: регулювання та контроль : монографія / Л. М. Пісьмаченко. – Донецьк : ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2008. – 366 с. СУБ'ЄКТИ МІКРОЕКОНОМІЧНОГО РІВНЯ ЗЕД Економічні науки 186 Вісник Хмельницького національного університету 2014, № 2. Т. 2
13. Покровская В. В. Международные коммерческие операции и их регламентация / В. В. Покровская ; за ред. В. В. Покровская. – М. : ИНФРА, 1996. – 336 с.
14. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : навч. посібник / Л. А. Швайка. – К. : Знання, 2006. – 435 с.
15. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник / Шкурूपій О.В., Гончаренко В. В., Артеменко І А. ; за ред. О.В. Шкурूपій. – К., 2012.
16. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – К., 2013.
17. Рум'янцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посібник / А.П. Рум'янцев, Н.С. Рум'янцева. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К., 2012.
18. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: підручник для вузів / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. О. Власюк, О. О. Гетьман ; за ред. І. В. Багрової. — К., Центр навч. літ., 2004. — 580 с.
19. Болюх М. А. Економічний аналіз : навч. посіб. / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.; за ред. М. Г. Чумаченка. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
20. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. / М. І. Дідківський. — К.: Знання, 2006. — 463 с.
21. Жданов С. А. Механизмы экономического управления предприятием : учеб. пособие / С. А. Жданов. — М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. — 319 с.
22. Рум'янцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність: підруч. / А. П. Рум'янцев, Н. С. Рум'янцев. — К. : Центр навч. літ., 2004. — 218 с.

23. Кендюхов О. В. Сутність і зміст організаційно-економічного механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства / О. В. Кендюхов // Економіка України. — 2005. — № 2. — С. 33–41. 15.
24. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч. посібник / О. П. Гребельник, О. О. Романовський. — К.: Деміур, 2003. — 296 с.
25. Кульман А. А. Экономические механизмы / А. А. Кульман : пер. с фр. ; под общ. ред. Н. И. Хрустальной. — М. : Прогресс; Универс, 2009. — 192 с.
26. Міжнародна економіка: підручник/А.П. Румянцев, Г.Н. Климко, В.В. Рокоча та ін. — К.: Знання-Прес, 2003.
27. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навч. посібник / За заг. ред. А.Г. Кредисова; пер. з рос. Н. Кіт, К. Серажим. — К., 1997. — 448 с.
28. Україна і світове господарство: навч. посібник / За ред. С. Мочерного, А. Філіпенко, В. Будкіна, А. Гальчинського та ін. — К.: Либідь, 2002.
295. Економіка підприємства: підручник/ За ред.. С.Ф. Покропивного. — Вид 2-ге, перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2001. — 528.
30. Національна економіка в глобальному конкурентному середовищі: навч. посібник / За ред. Ю.М.Пахомова, Д.І. Лук'яненко. — К.: Вид-во "Україна", 1997. — С. 25.
- 31.Пісьмаченко Л. М. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю в Україні: регулювання та контроль : монографія / Л. М. Пісьмаченко. — Донецьк : Тов. «Юго-Восток, Лтд», 2008. — 366 с.
32. Солошенко Л. Зовнішньоекономічна діяльність: організація та документальне оформлення / Л. Солошенко. — Х. : Фактор, 2001. — 176 с.
33. Михайлишин Л. І. Вектори інтеграції України в ЄС чи СНД / Л. І. Михайлишин // Науково-інформаційний вісник «Економіка». — 2013. — № 3. — С. 172–181.
34. Солонінко К. С. Інтеграційна політика України: інституційні аспекти / К. С. Солонінко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. — 2010. — № 4. — С. 299–301.

35. Шкурूपій О. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Шкурूपій. – Режим доступу : http://libfree.com/128619811-ekonomikazovnishnoekonomichna_diyalnist_pidpriyemstva__shkurupiy_ov.html
36. Покришка Д. С. Торговельні відносини України з Європейським Союзом в умовах глобальної невизначеності / Д. С. Покришка // Стратегічні пріоритети. – 2012. – № 1 (22). – С. 18–31.
37. Дідик Л.М. Фінансовий механізм управління діяльністю сучасного підприємства / Л.М. Дідик // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2011. – № 2. – С. 92–100.
38. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон : [монографія] / [Ю.Г. Козак, Н.В. Притула, О.А. Єрмакова та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 240 с.
39. Васюренко В.О. Фінансове регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / В.О. Васюренко ; Укр. акад. банк. справи Нац. банку України. – Суми, 2010. – 20 с.
40. Дурицька Г.В. Економічне регулювання зовнішньоекономічної діяльності промислового виробництва : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / Г.В. Дурицька ; Інституті регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2007. – 26 с.
41. Крупін В.Є. Механізм державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності територіально-виробничих систем : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / В.Є. Крупін ; Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2008. – 24 с.
42. Мацьків В.В. Теоретичні основи фінансового регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання / В.В. Мацьків // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2012. – Вип. 8 (1). – С. 279–290.

43. Колінець Л.Б. Фінансово-кредитний інструментарій стимулювання зовнішньоекономічної діяльності у світовій економічній системі : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.05.01 «Світове господарство і міжнародні відносини» / Л.Б. Колінець ; Терноп. держ. екон. ун-т. – Тернопіль, 2005. – 20 с.
44. Венцель В.Т. Зовнішньоекономічна діяльність: підходи до розуміння в довідковій та нормативно-правовій літературі / В.Т. Венцель // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2011. – № 1 (55). – С. 43–45.
45. Береславська О.І. Механізм валютного регулювання в Україні : автореф. дис. ... докт. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О.І. Береславська ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. – К., 2011. – 31 с.
46. Почерніна Н.В. Інститути регулювання зовнішньоекономічної діяльності на макрорівні / Н.В. Почерніна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – № 3. – С. 159–162.
47. Вороніна А.В., Ніколаєва К.М. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності України / Ніколаєва К.М., Вороніна А.В. // «Молодий вчений». - № 1 (16), 2015 р. – С.66- 69.
48. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів / І.В. Багрова та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І.В. Багрової. – К., ЦНЛ, 2004. – 580 с.
49. Сойма С.Ю. Зовнішньоекономічна діяльність регіону в умовах ринкової трансформації: дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: 08.00.05: захищена 25.10.11. – Ужгород, 2011. – 22 с.
50. CSIL (Centre for Industrial Studies) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.marketresearch.com/CSIL-Centre-for-Industrial-Studies-v1013/>.
51. UN Comtrade Database [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://comtrade.un.org/>.

52. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
53. Мельник Т. Ю. Прогнозування соціально-економічних явищ як інструмент обґрунтування управлінських рішень / Т. Ю. Мельник. // ВІСНИК Житомирського державного технологічного університету. – 2018. – №2 (84). – С. 90–95.
54. Грабовецький Б.Є. Основи економічного прогнозування : навч. посібник / Б.Є. Грабовецький. – Вінниця : ВФ ТАНГ, 2000. – 209 с.
55. Іванова Т.В. Особливості прогнозування макроекономічних показників країни з позицій забезпечення сталого розвитку / Т.В. Іванова // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2015. – № 12. – С. 42–45.
56. Дячун О.Д. Прогнозування продажу та його методи в системі управління підприємством / О.Д. Дячун // Сучасні соціально-економічні проблеми теорії та практики розвитку економічних систем : колективна монографія. – Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2016. – С. 129–150.
57. Грабовецький Б.Є. Основи економічного прогнозування : навч. посібник / Б.Є. Грабовецький. – Вінниця : ВФ ТАНГ, 2000. – 209 с.
58. Бобровська О.Ю. Еволюція прогнозування розвитку соціально-економічних процесів: стан і напрямки удосконалення / О.Ю. Бобровська // Збірник наукових праць «Публічне адміністрування: теорія та практика». – 2011. – Вип. 2 (6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11boysnu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11boysnu.pdf)
59. Вольська О.М. Інформаційне забезпечення як інструмент прогнозування та планування переходу до сталого розвитку підприємства / О.М. Вольська, Н.С. Миколайчук // Економічні інновації : зб. наук. пр. – 2013. – Вип. 54. – С. 34–42.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Консолідований Баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «Біопел»
за період 31.12.2014– 31.12.2019 рр.**

тис. грн

Актив	Код рядка	На 31.12. 2014	На 31.12. 2015	На 31.12. 2016	На 31.12. 2017	На 31.12. 2018	На 31.12. 2019
I. Необоротні активи							
Незавершені капітальні інвестиції	1005	19,0	23,2	23,2	23,2	23,2	23,2
Основні засоби	1010	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4	19,4
первісна вартість	1011	191,4	191,4	191,4	191,4	191,4	191,4
знос	1012	172,0	172,0	172,0	172,0	172,0	172,0
Довгострокові біологічні активи	1020						
Довгострокові фінансові інвестиції	1030						
Інші необоротні активи	1090						
Усього за розділом I	1095	38,4	42,6	42,6	42,6	42,6	42,6
II. Оборотні активи							
Запаси	1100	13626,2	13949,9	14613,7	15342,7	15348,8	15404,5
у тому числі готова продукція	1103	13581,4	13889,5	14544,7	15267,5	15273,7	15329,3
Поточні біологічні активи	1110						
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2791,2	3098,8	2647,0	1272,4	1157,8	1157,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	195,1	3,4	15,1	29,5	7,3	0,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	123,1	1,0	12,0	29,5	6,4	0,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	93,2	377,2	103,4	55,9	55,9	57,6
Поточні фінансові інвестиції	1160						
Гроші та їх еквіваленти	1165	95,3	121,7	710,2	46,8	0,5	13,6
Витрати майбутніх періодів	1170	0,1	1069,4	2761,3	555,0	555,0	555,0
Витрати майбутніх періодів	1190	10,3	71,4	33,8	33,8	33,8	33,8
Усього за розділом II	1195	16811,4	17622,2	18123,2	17293,1	17116,0	16668,0
III. Необоротні активи та групи вибуття							
Баланс	1300	16849,9	18734,3	20927,3	17335,7	17158,6	17222,5

Продовження Додатку А

Пасив	Код рядка	На 31.12.	На 31.12.	На 31.12.	На 31.12.	На 31.12.	На 31.12.
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
I. Власний капітал							
Зареєстрований капітал	1400	4200,0	4200,0	4200,0	4200,0	4200,0	4200,0
Додатковий капітал	1410						
Резервний капітал	1415						
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	770,0	599,8	453,8	432,2	562,8	571,0
Неоплачений капітал	1425						
Усього за розділом I	1495	3430,0	3600,2	3746,2	3767,8	3637,2	3629,0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595	3154,8	3259,8	3259,8	3259,8	3259,8	3259,8
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	1600	4453,2	7573,2	8401,2	1383,6	0,0	0,0
Поточна кредиторська заборгованість за:							
довгостроковими зобов'язаннями	1610						
товари, роботи, послуги	1615	5738,9	3981,0	5476,7	6012,0	6025,0	6079,6
розрахунками з бюджетом	1620	7,4	15,6	2,9	2,5	0,4	
у тому числі з податку на прибуток	1621						
розрахунками зі страхування	1625				3,1		
розрахунками з оплати праці	1630				6,1		
Доходи майбутніх періодів	1665						
Інші поточні зобов'язання	1690	65,8	304,4	40,4	2900,6	4236,2	4226,5
Усього за розділом III	1695	10265,3	11874,2	13921,2	10308,0	10261,6	10333,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700						
Баланс	1900	16849,9	18734,3	20927,3	17335,7	17158,6	17222,5

Закінчення додатку А

**Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
ТОВ «Біопел» за 2014-2019 рр.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

тис. грн

Стаття	Код рядка	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	111014,4	90494,3	33914,9	7969,8	896,8	117,8
Інші операційні доходи	2120					7,7	
Інші доходи	2240	5,2	2,6				
Разом доходи (2000+2120+2240)	2280	111019,6	90496,9	33914,9	7969,8	904,4	117,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	108963,6	88439,6	32498,8	7017,1	744,0	
Інші операційні витрати	2180	1754,9	1858,7	1236,0	926,4	291,0	109,7
Інші витрати	2270						
Разом витрати (20150+2180+2270)	2285	110718,5	90298,3	33734,8	7943,5	1035,0	109,7
Фінансовий результат до оподаткування (2280-2285)	2290	301,1	198,6	180,1	26,3	-130,6	8,2
Податок на прибуток	2300	56,3	28,3	34,2	4,7		
Чистий прибуток (збиток) (2290-2300)	2350	244,8	170,3	145,9	21,6	-130,6	8,2